PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

12. SEPTEMBRA 1970 — ŠT. 36 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

Z RAZŠIRJENE SEJE PREDSEDSTVA RO SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ

Brez dramatiziranja, toda z odgovornostjo

Predsedstvo RO sindikata delavcev prometa in zvez je na svoji zadnji in razširjeni seji razpravljalo o dveh zelo aktualnih zadevah. Najprej o delovnem programu tega sindikata v času do polletja naslednjega leta, ko naj bi bil občni zbor republiškega odbora, ki naj bi mu sledil še občni zbor centralnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez. Druga zadeva pa so konfliktne situacije v kolektivih prometa in zvez, ki se v zadnjih mesecih vrstijo malone na tekočem traku.

V zvezi s prvo točko dnevnega reda naj povemo, da se bo v času do občnega zbora RO ukvarjal predvsem z vprašanji, ki so povezana z delovnimi razmerami in skrbjo za človeka. Oboje je v tej panogi trenutno namreč še najbolj problematično. Vsebinsko bo RO ta prizadevanja skušal usmeriti na štiri področja: na nadaljnji razvoj samoupravljanja, na racionalno uveljavljanje delovnih razmer, kot jih terja sedanja razvojna stopnja te dejavnosti; na uveljavljanje socialne varnosti in skrb za delovnega človeka in slednjič še na usposabljanje sindikalnega članstva za učinkovito in racionalno obliko družbeno-političnega delovanja in aktivnosti.

Kot smo lahko slišali v razpravi, delovanje sindikata RO sindikata delavcev prometa in zvez ne bo ostajalo le pri besedah, če bodo bolj konkretno delovali — vsak na svojem področju — prav vsi sindikalni organi in če bo uresničevanje omenjenega programa podprlo celotno sindikalno članstvo. To pa med drugim pomeni, da bo sindikat pridobil na veljavi, če bo bolj smel in konkreten pri svojem delu in če bodo tudi višja sindikalna vodstva bolj pomagala osnovnim organizacijam pri premagovanju težav in problemov. Gre za to, da je treba o vseh zadevah spregovoriti odkrito in jih tudi prav poimenovati, obenem pa nuditi vso zaščito tistim sindikalnim delavcem, ki se pri tem izpostavljajo, oziroma neposredno sodelujejo in ukrepajo.

VEDNO ISTI ŠTIRJE KAMNI SPOTIKE

Zaradi neurejenih samoupravnih razmer, slabih odnosov, pomanjkljive informirano-

(Nadaljevanje na 3. strani)

gorenje

vitka linija - linija zdravja
JOGURT ne redi
LJUBLJANSKE MLEKARNE

inles
PRODAJA POLKNA VRATA OKNA NA KREDIT
ribnica

PRED REFERENDUMOM O ZDRUŽITVI MARIBORSKE TOVARNE AVTOMOBILOV IN TOVARNE ŽELEZNIŠKIH VOZIL

Bodo poslej skupaj ustvarjali?

Ob koncu minulega meseca sta se sestala na razširjeno sejo poslovni odbor mariborske TŽV »Boris Kidrič« in upravni odbor tovarne avtomobilov in motorjev. Oba organa sta ob tej priložnosti temeljito proučila elaborat o ekonomski upravičenosti integracije obeh podjetij ter sklenila predlagati delavskima svetoma, da razpišeta referendum o združitvi.

Delavska sveta obeh mariborskih podjetij sta referendum razpisala in 28. septembra letos bodo člani obeh kolektivov odločali o nadaljnji usodi podjetij.

(Nadaljevanje na 5. strani)

NOVO!
Vino v blokpaku
STRAN 6

DELAVCI INDUSTRIJSKEGA PODJETJA ELEKTROTERMIČNIH APARATOV ETA O STALIŠČU SLOVENSKIH SINDIKATOV

IVAN PODGORNIK (prvi z leve), delovodja v oddelku za izdelovanje cevnih grelcev; z ženo, ki je zaposlena, skrbita za 2 otroka; mesečno zasluži približno 1000 dinarjev: »Prav je, da se sindikat poteguje za delavce, ampak zavzemati bi se moral za več! 800 din po mojem mnenju pomeni skrajno spodnjo mejo, pod katero v nobenem primeru ne bi smeli iti! Sicer pa mislim, da bi pri nas lahko izboljšali zaslužke predvsem na račun organizacije dela in z boljšimi stroji. Če bi, nasprotno, proizvodnjo poskušali povečevati z zaposlovanjem novih ljudi, bi s tem neposredno vplivali na zmanjšanje zaslužkov.« **STANKA RUTAR** (druga z leve), zaposlena pri sestavljanju grelnih plošč na tekočem traku; mesečno zasluži približno 800 din; z denarjem gospodari za lastne potrebe: »Nisem še slišala, da bi sindikat zahteval, da mora vsakdo zaslužiti vsaj 800 dinarjev. Mislim pa, da je prav, če se za to poteguje. Samo to je narobe, da pri današnji draginji 800 din izredno malo pomeni. No, kar pa zadeva možnosti za izboljšanje zaslužkov v našem podjetju, bi lahko povedala naslednje: ne vem, zakaj, toda vse preveč je najrazličnejših zastojev. Sestavni deli ne gredo skupaj in podobne reči se dogajajo. To ni malenkost, kot bi si kdo mislil. Na tekočem traku zaradi takih stvari plačujemo davek v obliki manjšega zaslužka...« **DANICA GOLJA** (v sredini), zaposlena pri šamotiranju plošč, samska, mesečni zaslužek med 800 in 900 dinarji: »To, kar predlagajo sindikati, omogoča življenje ‚za silo'. Pri nas bi pa bilo bolje, če bi bilo delo tako organizirano, da se nekateri ne bi mogli sprehajati sem ter tja po tovarni, ampak bi delali. Včasih pa je slab material, ki ga dobimo. Zato se moramo potruditi bolj, da bi nato slabše zaslužili!« **JOLANDA FLANDER** (druga z desne), zaposlena pri ekscentričnih stiskalnicah; z možem, ki je zaposlen, preživljata dva otroka in staro mater; mesečno zasluži približno 900 dinarjev: »Če sta v družini zaposlena dva, je najmanjši zaslužek 800 din, kot ga predlagajo sindikati, še primeren, če pa je zaposlen le eden, je denarja odločno premalo. Sicer pa mislim, da bi bilo pri nas bolje, če ne bi imeli tako slabih in zastarelih strojev. Zaradi njih ne moremo doseči tistega, kar bi radi. Niso redki primeri, ko mine pol ure in več, preden popravijo stroj, ki je odpovedal. Pa preseži normo, če jo moreš; v tem pa je glavna možnost povečanja zaslužka!« **ANTON PLATIŠA**, kontrolor v oddelku za izdelovanje grelnih plošč, mesečni zaslužek poprečno 800 din; z ženo, ki je zaposlena, preživljata vsak po enega otroka: »Prav je, da sindikat začenja misliti na to, kako živijo delavci z nizkimi osebnimi dohodki. Ampak, 800 din je pri današnji draginji zelo nizek zaslužek. S tem ne mislim le na življenjske stroške, ampak na cene nasploh. Mnogi delavci gradijo svoje hiše. Prej bi jih spravili pod streho, če ne bi bilo take draginje: manj bi se izčrpavali izven tovarne, da bi si postavili streho nad glavo. Hočem reči, da bi bili v tovarni bolj spočiti in da bi več naredili. Mislim tudi, da prihaja čas, ko bo treba nehati delati z rokami, zato pa bolj s pametjo. Višjih prodajnih cen za naše izdelke si namreč ne obetamo. Lahko pa dosežemo večji dohodek, če bomo nenehno skrbeli za izboljševanje tehnološkega procesa. Za to pa nam manjka ljudi, ki bi jih morali tudi plačati njihovemu delu primerno!«

Za boljše »spodnje« in »zgornje« zaslužke

Med 730 delavci cerkljanskega industrijskega podjetja elektrotermičnih aparatov ETA jih za zdaj kakih 50 še zasluži manj kot 800 dinarjev na mesec ● Problematični niso le »spodnji«, ampak tudi »zgornji« zaslužki, ki za strokovnjake niso vabljivi ● Ob sedanjih pogojih gospodarjenja smejo upati na izboljšanje osebnih dohodkov le ob izboljševanju organizacije dela in tehnologije proizvodnje, za kar pa potrebujejo več in bolje nagrajevanih strokovnjakov

(Nadaljevanje na 3. strani)

hoja
predelava lesa
ljubljana
langusova 8

BREST POHIŠTVO

ODLOČITE SE ZA IZDELKE ALPSKE MODNE INDUSTRIJE IZ RADOVLJICE
ALMIRA
IN ZADOVOLJNI BOSTE!

REZERVIRANI STOLPEC

STE ŽE SLISALI, KAJ MENIJO SINDIKATI?

Tudi danes smo naš stolpec rezervirali za delavce ljubljanskih podjetij. Povedali so nam, kaj menijo o stališču Zveze slovenskih sindikatov Slovenije glede regresiranja dopustov. Je morda razpon med najnižjim in najvišjim regresom prevelik? Bi bilo pravici zadoščeno, če bi tistih 300 novih dinarjev razlike razdelili na enake dele?

Nič čudnega, da so prodajalno kristala, porcelana in keramike, ki so jo pred kratkim odprli ob Titovi cesti, imenovali »Steklo«, saj nas tako njen zunanji videz, kot tudi njena notranjost, spominjata na pravo pravcato stekleno palačo.

— Res je, kupec se lahko že pred vrati odloči, kaj bo kupil. Velika steklena okna in okusna razmestitev predmetov po policah mu to omogočata.

Toda žal smo nekoliko odmaknjeni od središča mesta, pa zato marsikdo niti ne ve, da obstajamo, nam je povedala

Ivica Radilovič, poslovodkinja prodajalne »Steklo«.

— Kateri izdelki so kupcem najbolj pri srcu?

— Največ prodamo kristala in kobaltovega porcelana. Tudi tistemu, ki si zaželi ljubljske okrasne keramike, lahko ustrežemo. Čez dva dni pa bodo kupcem na voljo tudi italijanski keramični izdelki — izbiral bo lahko med vazami, pepelniki, nastavki za pecivo in stoječimi urami.

O tem pa, kako bi bilo po mnenju slovenskih sindikatov treba regresirati dopuste, še ni slišala.

— Vsak član našega podjetja je dobil 300 novih dinarjev. Sliši se malo, kajne? Če pa upoštevamo, koliko sredstev je zahtevala gradnja stavbe, v kateri danes poslujemo, se ne moremo pritoževati.

Zvonka Korošec, prodajalka iz Jugoplastike na Miklošičevi cesti, pa nam je na vprašanje, ali je bila zadovoljna z regresom, odgovorila:

— Pri nas smo dobili vsi enako. Vsak po dvajset starih tisočakov. Kolikor mi je znano, po drugih podjetjih niso bili tako skopi.

— Če bi bili prisotni na tistih razpravah Zveze slovenskih sindikatov, ki so se vrtele okoli vprašanja o regresiranju dopustov, kakšno stališče bi vi zastopali?

— Glede na življenjsko raven, ki smo jo dosegli, bi moral minimalni regres znašati vsaj 300 novih dinarjev. To naj bi veljalo predvsem za tista podjetja, ki le s težavo rinejo naprej. Tam pa, kjer jim gre bolje, naj bi tudi več prispevali za delavčev oddih.

— Po vašem mnenju naj bi podjetja dajala za regrese vsoto, ki bi bila sorazmerna doseženim uspehom. Kako pa naj bi delitev potekala znotraj posameznega podjetja?

— Uslužbenci istega podjetja naj bi dobili enak regres.

Šola se je začela in v prodajalni Cankarjeve založbe komajda zmorejo ustreči vsem željam šolarjev in šolark.

— Že teden dni je tako. Šolarji, posebno prvošolčki so nestrpni, je potožila *Nada Novak*. — Z gimnazijci je laže. Večji so in hitreje razumejo, da ima človek le dve roki.

— Katerega dne ste največ prodali?

— Tega pa res ne vem. Letos je pač tako naneslo, da se pouk ni začel na vseh šolah istega dne.

Tudi ona še ni bila seznanjena s stališčem slovenskih sindikatov glede regresiranja dopustov, toda svoje mnenje o regresih vsekakor ima.

Takole je povedala:

— Za vsak dan dopusta sem dobila po tri tisočake. Čim daljša je delovna doba, tem več dopusta ti gre in tudi višji regres. Mislim, da v tem primeru ne bi smeli delati razlik.

DEJAVNOST OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA RAVNE NA KOROŠKEM

V ZNAMENJU PRIPRAV NA KONFERENCO

V dejavnosti sindikalnih organizacij v Mežiški dolini letos pravzaprav ni čutiti počitniškega vzdušja. Tik pred počitnicami je pripravil občinski sindikalni svet celodnevni seminar za predsednike in tajnike osnovnih organizacij sindikata, zdaj pa so v teku priprave na oktobrsko konferenco, na kateri bodo analizirali samoupravno strukturo in zakonodajo delovnih organizacij.

Na jesen želijo dejavnost osnovnih organizacij sindikata v Mežiški dolini usmeriti v razreševanje najbolj perečih problemov in nalog. Zato so, kot je povedal predsednik Občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem, Alojz Jehart, tudi pripravili celodnevni seminar za predsednike in tajnike osnovnih organizacij sindikata. Seminar, ki je odlično uspel, so organizirali z namenom, da vodstva osnovnih organizacij sindikata seznanijo s pripravami in z vodenjem sestankov, nekaj časa so namenili obravnavi aktualnih političnih dogodkov pri nas in na tujem, govorili pa so tudi o prihodnjih nalogah tako osnovnih organizacij sindikata kot ravenskega občinskega sindikalnega sveta. Pri tem so poudarili tudi potrebo po tesnejšem sodelovanju med sindikalnimi organizacijami in občinskim sindikalnim svetom.

NOVOST V DELU OSS RAVNE NA KOROŠKEM — KRATKOROČNI PROGRAMI DELA

Omeniti velja spodbudno odločitev Občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem, ki je bila sprejeta na zadnjem občnem zboru. Spričo dokaj zahtevnih in številnih nalog so se namreč odločili, da ne bodo sprejemali delovnega programa za celotno obdobje med dvema občnima zboroma, pač pa so sprejeli odločitev o izdelavi kratkokoročnih programov dela, pravzaprav programov dela za čas med dvema konferencama. Takšni programi dela bodo kar najbolj aktualni, učinkovito pa bo možno spremljati tudi njihovo uresničevanje.

Kot smo izvedeli iz pomenka z Alojzom Jehartom, predsednikom ravenskega občinskega sindikalnega sveta, se v Mežiški dolini že skrbno pripravljajo na dve konferenci. Prva bo, kot računajo, v oktobru, druga pa predvidoma februarja 1971. leta.

Na bližnji konferenci Občinskega sindikalnega sveta Eavne na Koroškem bodo analizirali samoupravno strukturo ter zakonodajo delovnih organizacij v Mežiški dolini. Posebna komisija strokovnjakov je skrbno preučila stare in nove statute delovnih organizacij in poslovnih enot, hkrati pa je skušala kar najbolj objektivno oceniti, kako so v posameznih samoupravnih aktih uveljavljene intencije XV. ustavnega amandmaja. Komisija je pregledovala tudi pravilnike in nekatere druge samoupravne akte delovnih organizacij, svoje ugotovitve in pripombe pa bo posredovala na oktobrski konferenci občinskega sindikalnega sveta.

Kar zadeva sindikalno dejavnost v ravenski občini, bodo jesenski meseci nasploh zelo razgibani. Občinski sindikalni svet bo mimo drugega pripravil seminar za blagajnike in predsednike nadzornih odborov v osnovnih organizacijah sindikata, organiziral pa bo še široko javno razpravo o osnutku zakona o družbenem usmerjanju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov.

NA DNEVNI RED TUDI SOCIALNA DIFERENCIACIJA

Kot smo že zapisali, bodo na dnevni red februarske konference Občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem uvrstili obravnavo analize in stališč v zvezi s problemi socialne diferenciacije. Posebna komisija je že začela zbirati potrebno gradivo za izdelavo analize. Kot računajo, bodo analizirali osebne dohodke vseh zaposlenih v tej koroški občini in ob tem ugotavljali tudi dohodek na družinskega člana. Ugotoviti bodo skušali, kolikšen je poprečni dohodek na družinskega člana v občini Ravne na Koroškem in koliko je takih družin, kjer je dohodek na družinskega člana pod občinskim poprečjem. Za zdaj še ni znano, kako naj bi v Mežiški dolini razreševali to problematiko — razmišljajo celo o morebitni uvedbi socialnih dodatkov — zagotovo pa bodo priporočili samoupravnim organom delovnih organizacij, da preučijo politiko nagrajevanja in skušajo sprejeti ukrepe, ki naj bi zagotovili zvišanje osebnih dohodkov. Tako znaša letos poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v Mežiški dolini 1176 dinarjev. Marca je za polni delovni čas prejelo 10 zaposlenih manj kot 400 dinarjev osebnega dohodka na mesec, 124 zaposlenih je prejelo od 400 do 600 dinarjev, 700 zaposlenih od 600 do 800 dinarjev in 1199 zaposlenih od 800 do 1000 dinarjev osebnega dohodka na mesec. (ma)

S SEJE SINDIKATA ZDRUŽENEGA PODJETJA SLOVENSKIH ŽELEZARN

Začrtano delo

Ob koncu minulega meseca je na Ravnah zasedal izvršni odbor sindikata Združenega podjetja Slovenske železarne. Člani so obravnavali delovne programe komisij izvršnega odbora, razpravljali so o polletnem poslovnem poročilu slovenskih železarn ter obravnavali finančni pravilnik sindikata Združenega podjetja.

Pri izvršnem odboru sindikata Združenega podjetja Slovenske železarne delujejo 4 komisije: komisija za gospodarstvo in samoupravljanje, komisija za družbeni standard, osebni dohodek in delovne razmere, komisija za rekreacijo in oddih ter finančna komisija. Program komisije za gospodarstvo in samoupravljanje je razdeljen na obe temeljni področji, to je na naloge sindikata na področju gospodarstva ter na naloge, ki si jih sindikat zadaja v zvezi z razvijanjem in poglabljanjem samoupravnih odnosov. Medtem ko naj bi podkomisija za gospodarjenje obravnavala pereče probleme gospodarjenja v združenem podjetju, srednjeročni program razvoja slovenske črne metalurgije, družbeni plan za prihodnje leto in zaključni račun za letošnje leto, pa bo podkomisija za samoupravljanje razpravljala predvsem o usklajevanju interne zakonodaje v podjetju in samoupravnih odnosov z določili XV. ustavnega amandmaja in zakonskimi predpisi. Program komisije za družbeni standard, osebne dohodke in družbene razmere predvideva predvsem angažiranje sindikata na področju stanovanjske problematike, dopustov, regresov ter družbene prehrane. Kar zadeva osebne dohodke bo komisija razpravljala o razmerju delitve dohodka na sklade in na osebne dohodke, analizirali pa naj bi tudi osebne dohodke po kvalifikacijskih strukturah. Na področju delovnih razmerij bodo veljala prizadevanja komisije predvsem problematiki beneficiranega delovnega staža. Letošnji akcijski program komisije za rekreacijo in oddih pa predvideva organizacijo letnih športnih iger združenega podjetja, pohod železarjev na Triglav, srečanje pihalnih orkestrov na Ravnah, organizacijo razstave umetne fotografije in slikarsko razstavo. Delo komisije pa je programsko razdeljeno na tri področja, in sicer: športna rekreacija, oddih in izletništvo, kulturna dejavnost.

V razpravi o polletnem poslovanju združenega podjetja so člani izvršnega odbora ugotavljali, da bo bržčas podjetje zaključilo poslovno leto le z minimalnim dohodkom, kar pa ne zagotavlja zanesljivejše perspektive zaposlenim v vseh železarnah. Sindikat sicer podpira prizadevanja delavskega sveta združenega podjetja in uprave za sanacijo, vendar hkrati opozarja, da bodo rezultati le deloma zadovoljivi in da bi bilo zaradi tega potrebno vnovič preanalizirati sanacijski in akcijski program ter s tem v zvezi ponovno ovrednotiti notranje in zunanje ukrepe. J. K.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● LJUBLJANA

Minuli ponedeljek je bila seja predsedstva mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljane. Poleg aktualnih vprašanj vsakdanjega dela, izvajanja sklepov in organizacije novoletnega praznovanja za otroke mesta Ljubljane so prisotni obravnavali še dopolnitve akcijskega programa ljubljanskih sindikatov, izoblikovanih na osnovi političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov, ki jih je pred nedavnim sprejela II. konferenca ZSS.

Predsedstvo mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljane je namreč sprejelo na osnovi statuta Zveze sindikatov Slovenije, sklepov občnega zbora ljubljanskih sindikatov, akcijskega programa za leto 1970 ter v skladu s političnimi cilji in nalogami slovenskih sindikatov nekatere dopolnitve k svojemu delovnemu načrtu za obdobje od septembra 1970 do februarja 1971. leta.

Že v uvodu delovnega načrta ljubljanskih sindikatov je poudarjeno, da so temeljni cilji družbenopolitične aktivnosti:

● stalno naraščanje materialnega in kulturnega standarda delovnih ljudi;

● razvijanje demokratičnih, samoupravnih in humanih odnosov ter

● utrjevanje socialne varnosti delovnega človeka.

Ti cilji naj bi služili kot izhodišče za programiranje nalog oziroma akcijskega načrta sindikatov mesta Ljubljane. Programski del obsežnega delovnega načrta je razdelilo predsedstvo mestnega sindikalnega sveta na tri poglavja: naloge v zvezi z materialnim in kulturnim standardom zaposlenih, naloge na področju nadaljnjega razvijanja demokratičnih, samoupravnih in humanih odnosov in tretjič— naloge v zvezi z utrjevanjem socialne varnosti delovnega človeka.

Poseben del programa pa tvorijo naloge na področju organiziranosti sindikatov, naloge v zvezi z nadaljnjim medmestnim sodelovanjem in krepitvijo mednarodnih zvez ter okvirni program tem, ki bodo na dnevnem redu prihodnjih sej mestnega sveta sindikatov Ljubljane. Omenjen program tem zajema med drugim: gospodarska gibanja in rezultate gospodarjenja, delitev dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah, rekreacijo in razvoj delavskega turizma, vsebinske priprave na občne zbore osnovnih sindikalnih organizacij ter analizo problematike varstva pri delu.

Zavoljo obširnosti delovnega načrta in njegovih dopolnitev so nekateri člani predsedstva menili, da bi kazalo celoten program skrčiti ali pa uveljaviti pri njegovem uresničevanju načelo prednosti. Kljub temu pa so se navzoči zedinili, da naj ostane program z dopolnitvami takšen, kakršen je. Vse naloge, ki jih delovni načrt zajema, so namreč tako pomembne in aktualne, da bi bilo skoraj nemogoče nekatere zastavljene zamogoče nekatere zastavljene naloge enostavno črtati. -a.

● NOVA GORICA

V Novi Gorici je bila pred dnevi XI. seja predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Nova Gorica. Med drugim je predsedstvo razpravljalo o izdajanju informacij občinskega sveta.

»Na področju informiranja smo bili doslej premalo učinkoviti . . .« je poudaril Jože Šušmelj, predsednik novogoriškega sindikalnega sveta. »In če želimo uspešno opravljati tudi to pomembno nalogo — vemo namreč, da je kvalitetno informiranje pogoj za učinkovito delo — potlej moramo postati na področju informiranja bolj hitri, bolj ekspeditivni . . .«

Predsedstvo je soglasno sprejelo predlog, da prične sindikalni svet z izdajanjem informacij, ki bodo izhajale enkrat do dvakrat mesečno, odvisno pač od potrebe.

GLASILA DELOVNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Ne le kronika preteklosti

Glasila delovnih organizacij v Sloveniji so eno izmed zelo razširjenih sredstev za obveščanje zaposlenih. Če ima 235.300 v družbenem sektorju zaposlenih delavcev možnost na ta način najmanj štirikrat letno seznaniti se z dogajanjem v svoji delovni organizaciji, je razumljiv interes sindikatov za vsebino glasil in za njihovo učinkovitost. Te vrste tisk je namreč tudi eno izmed možnih načinov za povezavo sindikalnega članstva z vodstvi osnovnih organizacij Zveze sindikatov v delovnih organizacijah.

Raziskava »Vsebina glasil delovnih organizacij Slovenije«, ki jo je izvedla kranjska delavska univerza po naročilu odbora RS ZSS za tisk in informiranje v delovnih organizacijah, je ugotovila — o tem berite v našem tedniku od 5. septembra — v glasilih odločno pomanjkanje ekonomskih in primerjalnih informacij, ki zaposlenim omogočajo spoznavati položaj svoje delovne organizacije, svoje delovne enote in svoj osebni položaj glede na naše ekonomske tokove. Pa ne samo to! Raziskava je tudi ugotovila, da v glasilih ni dovolj informacij, ki bi bralcem omogočale vpogled v vsebino predvidenih odločitev organov samoupravljanja. Glasila vse preveč pišejo o tistem, kar je že bilo, kar se je že zgodilo in na kar v glavnem ni mogoče več vplivati. So torej vse preveč kronike minulih dogodkov in dejanj!

GLASILA SO IZKLJUČNO USMERJENA V PRETEKLOST IN SEDANJOST

Zakaj smo se v raziskavi o vsebini glasil odločili ugotoviti časovno situiranost objavljenih prispevkov oziroma stavkov? Vsakdo pozna pregovor, da je po toči zvoniti prepozno, kar pomeni, da potem, ko se je že nekaj pripetilo ali zgodilo in končalo, ni več posebne možnosti za kakršnokoli ukrepanje — za aktivnost.

Izkušnje iz dosedanje samoupravljavske prakse kažejo, da si zaposleni želijo kot samoupravljavci predvsem imeti možnost zvedeti za vsebino in cilje predvidenih odločitev organov samoupravljanja in imeti možnost vplivati, se pravi dopolnjevati ali spreminjati take predloge. Za prenekatero ustavitev dela, spor med zaposlenimi ali drugačne vrste notranji konflikt se je pokazalo, da je bila vzrok neseznanjenost prizadetih delavcev s predvidenim sklepom ali sklepi organov samoupravljanja. In povsem drugače je, če so zaposleni vnaprej in pravočasno seznanjeni in imajo možnost vplivati na vsebino predvidenih odločitev. Izkušnje namreč kažejo, da že sama možnost vplivati znižuje siceršnjo napetost ali »temperaturo« pri obravnavanju organom upravljanja v potrditev predložene odločitve.

Magister sociologije Bogdan Kavčič pravi o tem, da že sama možnost vplivati na vsebino odločitev zmanjšuje odpor proti predlogu in da ima učinek pravočasno objavljenega predloga oziroma ukrepa torej — paradoksalno — drugačen odjek, kot ga pričakujejo tisti, ki se bojijo dajati predloge samoupravnih odločitev pravočasno v javno razpravo, ker pričakujejo nasprotovanja.

Navedena izhodišča pa ne veljajo samo za samoupravno aktivnost v ožjem pomenu besede. Veljajo tudi za uvajanje tehnoloških sprememb. Nova tehnologija namreč navadno spreminja način dela in zmanjšuje udeležbo živega dela. Za prenekaterega delavca to pomeni, da se mora naučiti novih delovnih operacij, ki se mu zdijo kot težje delo za enako ali slabše plačilo ali pa celo možnost za odpust, izgubo zaposlitve itd. Obveščanje vnaprej zmanjšuje odpor in daje zaposlenim možnost, da preprečijo morebitno modernizacijo na svoj račun.

Kolikšen del vsebine je namenjen prihodnjim, sedanjim ali preteklim dogodkom, problemom ali pojavom, so raziskovalci ugotovili iz glagolskega časa analiziranih stavkov. V preteklem času je bilo napisanih v glasilih delovnih organizacij Slovenije (obdobje junij 1968— maj 1969. leta) 45,12 % stavkov, v sedanjem času 45,81 odstotka in o prihodnjem času 7,55 % stavkov. V 1,55 % analiziranih stavkov časa ni bilo mogoče ugotoviti.

Glasila so torej izključni glasniki minulih dogodkov in akcij, saj so usmerjena v preteklost in sedanjost. Se pravi, da samoupravljavcem ne dajejo kdo ve kako velike možnosti spoznavati bistvo predvidenih odločitev organov samoupravljanja niti jim ne omogočajo vplivati na njihovo vsebino.

POGOSTOST IZHAJANJA GLASIL KAŽE POVEČATI — ČETUDI NA RAČUN NJIHOVEGA OBSEGA IN OBLIKE!

Med vrstami glasil glede na pogostost izhajanja so razlike v časovni strukturiranosti vsebine, majhne in globalne razlike praktično ni. Pričakovali smo, da bodo vsaj tedniki in štirinajstdnevniki v večji meri poročali o prihodnjih dogodkih, pojavih in akcijah kot glasila, ki izhajajo enkrat na mesec ali poredkeje. Toda tudi pri tednikih in štirinajstdnevnikih smo ugotovili za vsa vsebinska področja visoko udeležbo stavkov, ki so napisani v preteklem času: družbeno-politične organizacije 55,1 %, socialna politika 54,9 %, finančno poslovanje 51,2 %, ostalo 49,8 %, proizvodnja 46,5 %, cene in tržišče 45,3 %, samoupravljanje 42,4 %, medosebni odnosi 41,8 %, kadrovska politika in delovna razmerja 27,8 % in notranja zakonodaja 18,0 %.

Zanimiva pri tem je tudi ugotovitev: čim redkeje glasilo izhaja, tem več piše v preteklem času (vsebinski področji notranja zakonodaja in samoupravljanje!) oziroma: čim redkeje glasilo izhaja, tem manj se piše v preteklem času (vsebinsko področje proizvodja).

Že navedene ugotovitve narekujejo novo usmeritev urednikom in uredniškim odborom. Če naj bo glasilo sredstvo, ki naj spodbuja zaposlene k večji aktivnosti v samoupravljavskem odločanju in v predlaganju tehničnih ter tehnoloških izboljšav, potem se mora bolj usmeriti v tisto, kar bo oziroma kar mora biti, ter nakazovati, kako to uresničiti. Ker izhaja večina glasil poredko, to je enkrat na mesec ali celo dvomesečno, seveda ob precej dolgotrajni pripravi rokopisov za tisk in samem tiskanju oziroma razmnoževanju res ne morejo biti več aktualni. Zato kaže čimprej preveriti, kakšne so možnosti za prehod na pogostejše izdajanje — vsaj štirinajstdnevno, če že ne enkrat tedensko. Za bralce je bistvena svežina objavljenih prispevkov in ne količina! Zato prav gotovo raje sežejo po manj obsežnem glasilu, ki vsebuje v prihodnost usmerjene informacije.

Takšno usmeritev glasil v tisto, kar bo in kar bi moralo biti — še zlasti, če je v sestavkih tudi razvidno, kdo in do kdaj bo moral to opraviti — daje celo prednost likovno manj privlačnim tiskarskim tehnikam.

Mislim namreč, da bi kazalo razmisliti o možnostih, ki se ponujajo s cenenim ofsetnim tiskom ali tiskom v šapirografski tehniki. Med dvema izdajama glasila naj bi občasno, po potrebi izhajal tako tiskan informativni bilten, ki ga je mogoče pripraviti v enem ali dveh dneh. Takšna praksa nekaterih delovnih organizacij v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju in drugod potrjuje pravilnost odločitve za izdajanje dodatnega biltena, seveda pa se s tem dopušča precej svobode pri odločanju, kdaj tak bilten izdati. Dosedanje izkušnje kažejo, da v biltenih objavljeni predlogi odločitev organov upravljanja naletijo pri zaposlenih na pripombe, ugovore in stališča. To pa je že tudi v vsakodnevni praksi uresničevanje sicer z ustavo proklamirane možnosti vplivati na vsebino samoupravnih odločitev. DUŠAN REBOLJ

● PRIHODNJIČ: »GLASILA NIMAJO MOBILIZACIJSKEGA AKCIJSKEGA ZNAČAJA«

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O ZASLUŽKU NAJMANJ 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

ZA BOLJŠE »SPODNJE« IN »ZGORNJE« ZASLUŽKE

Industrijsko podjetje elektrotermičnih aparatov ETA Cerkno pomeni tistega izmed proizvajalcev svoje stroke, ki je — v primerjavi s konkurenti — poskrbel za zelo ozko specializacijo proizvodnje. Rezultat tega je, da ob vse dražjih surovinah že nekaj let vzdržuje nespremenjene, v nekaterih primerih tudi nižje prodajne cene in da, kar je tudi zelo važno, pretežno z lastnimi sredstvi izvaja rekonstrukcijo. Oboje je nujno, če se ETA želi tudi v prihodnje obdržati na trgu, kjer tudi glede na kvaliteto uživa prav lep sloves.

Vsega hkrati seveda tudi ETA ne more storiti. Prav zaradi tega so osebni dohodki nižji, kot bi lahko bili glede na dosežene poslovne rezultate in produktivnost dela. V letošnjem letu, denimo, se gibljejo poprečni osebni dohodki od 1200 do 1300 dinarjev. Med 730 zaposlenimi pa je še kakih 50 takšnih, ki po vseh osnovah za delitev osebnega dohodka ne morejo zaslužiti niti 800 dinarjev, kakor predlagajo in zahtevajo sindikati. Ali in kako bo ETA poskusila rešiti tudi ta problem?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ko smo se o tem pogovarjali z delavci omenjenega podjetja, smo dobili v bistvu enake odgovore: »Če bi bila organizacija dela boljša, če v pripravi proizvodnje ne bi škripalo bolj kot je nujno, če bi imeli boljšo opremo, potem bi bila možnost izboljšanja zaslužkov.«

Enakega mišljenja so bili tudi predstavniki delovne organizacije, s katerimi smo se zapletli v pomenek o teh zadevah. To so bili: predsednik osnovne organizacije sindikata Pavle Praprotnik, predsednik delavskega sveta Maks Obide in predsednik upravnega odbora Alojz Hvala.

Prav bo, če vtise iz vseh teh pomenkov strnemo v nekaj skupin vprašanj, s katerimi se trenutno soprijemajo v tovarni ETA.

»SMO ZA 800 DIN, AMPAK...«

Po besedah predsednika osnovne organizacije sindikata trenutno zaslužijo manj kot 800 din mesečno le nekvalificirani delavci, zaposleni pri raznih pomožnih delih izven proizvodnje in pri različnih individualnih delih v proizvodnji, ki niso vezana na tekoči trak.

»Trenutno pripravljamo nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki naj bi vsem zaposlenim zagotavljal višje zaslužke,« je nadaljeval Pavle Praprotnik. »Sestavljalce pravilnika sem opozoril, naj ne pozabijo upoštevati priporočila sindikatov. Kako se bo vse skupaj izteklo, seveda ne moremo napovedati. Menim pa, da najbrž s pravilnikom ne bomo mogli zagotoviti startne osnove najmanj 800 dinarjev, ker bi to bilo za tretjino več, kot po pravilniku zdaj znaša najnižji zaslužek. Pač pa sem prepričan, da bodo druga merila dela določena tako, da bo vsakdo ob normalnem preseganju norm lahko zaslužil vsaj 800 dinarjev.

Naslednja sprememba, ki jo mislimo vnesti v pravilnik, pa je spodbudnejše nagrajevanje strokovnjakov. Živimo namreč v precej odročnem kraju in smemo računati predvsem s strokovnjaki, ki so domačini. Če naj jih pritegnemo in obdržimo, če naj privabimo še koga od drugod, jim moramo zagotoviti vsaj take, če ne boljše zaslužke, kot bi jih imeli na podobnih delovnih mestih v Ljubljani ali v Gorici. Seveda se bomo o takem našem hotenju še podrobneje pogovorili s kolektivom. Mislim, da posebnega nasprotovanja med ljudmi ne bo. Številne težave v proizvodnji so namreč posledica tega, da nam manjka strokovnega kadra, da proizvodni prostori ne ustrezajo, naprave pa so zastarele. Zdaj že izvajamo rekonstrukcijo in gradimo nov obrat za izdelovanje grelnih plošč, kjer naj bi delo steklo še pred koncem letošnjega leta. K novi opremi in novim prostorom seveda sodi tudi sodobnejša tehnologija; zanjo pa potrebujemo ljudi, ki jih bo treba primerno nagraditi, da bi dosegli učinke, kot jih pričakujemo, oziroma kakršni so — tehnično gledano — sploh dosegljivi.«

MED ŽELJAMI IN MOŽNOSTMI

»Borimo se, da bi v Cerknem obdržali tovarno; borimo se, da bi vanjo pritegnili nove kadre, saj je od njih vse ali skoraj vse odvisno,« je pristavil predsednik delavskega sveta. »Zato precej štipendiramo; gradimo stanovanja zanje. Glede na vzpon tovarne v zadnjem času tudi opažamo, da postajamo zanimivi za kadre, ki niso domačini. Pritegnili in obdržali jih bomo, če jim bomo v nadomestilo za vse tisto, kar bodo naredili za našo tovarno; v nadomestilo za vse, kar jim naš kraj ne more nuditi — mislim na razvedrilo in podobno — omogočili take zaslužke, da bo zaposlitev zanje zanimiva. Možnosti za to pa bi navsezadnje bile! Gre namreč za to, da v novem obratu pričakujemo bistveno večjo produktivnost, torej tudi večjo proizvodnjo. Ker bomo s preselitvijo proizvodnje grelnih plošč v nove prostore pridobili precej prostora, bo možno bolje in drugače organizirati tudi izdelovanje drugih naših proizvodov. To bo nedvomno vplivalo na boljši finančni učinek, tako da bo možno bolje nagrajevati ne le neposredne proizvajalce, ampak tudi ves strokoven kader. Razen vsega drugega naj bi na to vplivali tudi s spremenjeno organizacijo dela v podjetju.«

BOLJŠI ZASLUŽEK ZA BOLJŠE DELO!

Nekaj več podrobnosti o tej reorganizaciji nam je zaupal predsednik upravnega odbora, ki je dejal:

»Po vsem tem, kar ste lahko slišali, ste si morda ustvarili zmoten občutek, da je pri nas vse narobe. To nikakor ne drži! Menim, da smo v sedanjih razmerah dosegli največ, kar je sploh mogoče storiti. Toda, če delaš v neustreznih prostorih, naša tovarna pa je nameščena v nekdanji italijanski vojašnici, če imaš na voljo neprimerno in zastarelo opremo, potem pač ne gre tako, kot bi bilo želeti. Dokler pa se ne bomo preselili v nove prostore; dokler ne bomo imeli še več strokovnega kadra, pa le moramo razmišljati, kako naj bo organizirana bodoča proizvodnja, da bi ob novih strojih in ob nasploh ugodnejših pogojih dosegali tisto, kar je optimalno možno. Prav zaradi tega pa smo našo tovarno v določenem smislu že reorganizirali. Sedanji strokovni kader smo, na primer, povezali v tri strokovne skupine, izmed katerih vsaka skrbi in odgovarja za svoje področje. V tem smislu zdaj torej odstopamo od klasične organizacije podjetij. Menimo namreč, da je dosti bolj realno, če strokovnjak v proizvodnji sodeluje od začetka do konca in je pri tem tudi deležen rezultatov svojega dela. Če bi vztrajali pri klasični organizaciji, bi neki oddelek lahko rekel, da je svojo nalogo pač opravil do roka in da mu nihče ne sme ničesar očitati. To pa ni čisto res. Če kdo svojo obveznost izpolni v zadnjem trenutku, to lahko povzroči zamudo pri drugih, ki so z njim povezani po naravi tehnološkega procesa. Končni rezultat torej le ni tak, kot bi lahko bil, kot bi pravzaprav moral biti. Če pa so strokovnjaki, ki sodelujejo pri določeni proizvodnji, združeni v isti skupini, neprimerno laže koordinirajo svoje delo in prizadevanja: laže se med seboj sporazumevajo. To pa pomeni, da so tudi bolj odgovorni za svoje delo. V klasično organiziranem podjetju ob morebitnih spodrsljajih največkrat ni mogoče odkriti pravih vzrokov oz. pravih krivcev. Pri skupinskem delu pa obstaja možnost tudi za to. Z drugimi besedami: strokovnjake nasploh mislimo neprimerno bolje nagrajevati, kot smo jih doslej. Toda: prednje postavljamo tudi večje naloge in večjo odgovornost. Po mojem je tako tudi edino prav!«

MILAN GOVEKAR

Brez dramatiziranja, toda z odgovornostjo

(Nadaljevanje s 1. strani)

sti in neustrezne kadrovske zasedbe kolektivov se je v zadnjih treh mesecih povzpela temperatura kar v sedmih kolektivih prometa in zvez.

V razpravi so ugotovili, da gre v nekaterih izmed teh kolektivov za stare in že dolgo znane probleme, na katere so sindikalne organizacije tudi po večkrat opozorile, vendar brez pravega uspeha. V drugih kolektivih pa so pristojna sindikalna vodstva opozorila osnovne organizacije, naj začno z razpravo in zahtevajo uveljavitev ukrepov, s katerimi bi vplivali na izboljšanje razmer, vendar pa osnovne organizacije sindikata tega niso upoštevale. Za vseh sedem kolektivov — cestni podjetji Ljubljana in Koper, IZLETNIK Celje, AVTOPROMET Gorica, PREVOZNIŠTVO Postojna, LJUBLJANA-TRANSPORT — PE Maribor in AVTOPREVOZ Tolmin — je slednjič še značilno, da so v najbolj kritičnih trenutkih »za silo pomirili« razburjene duhove, vendar pa kali nezadovoljstva niso odstranili.

Člani predsedstva RO sindikata delavcev prometa in zvez so ob tem poudarili več stvari in dejstev, mimo katerih vsaj v prihodnje osnovne organizacije in drugi organi tega sindikata nikakor ne bi smeli iti. Gre za to, da bi že nastale konflikte brezpogojno morali razreševati po samoupravni poti, če jih seveda poprej nikakor ne bi mogli preprečiti. Konfliktom pa se bodo lahko izognili, če se bodo nenehno trudili poglabljati samoupravljanje, s skrbjo za kar najboljšo informiranost kolektiva in s prizadevanjem za izboljšanje kadrovske strukture. Iz vsega tega, če ni urejeno ali vsaj prilagojeno razmeram in pogojem posameznih kolektivov, namreč izvirajo slabi odnosi, zavoljo katerih se marsikaj »zakuha«. Pri skrbi za urejanje teh vprašanj bi in bodo morale biti sindikalne organizacije veliko bolj vztrajne in odločne, kot pa so bile doslej. Če bi beseda v osnovnih sindikalnih organizacijah glede vsega tega naletela na gluha ušesa, pa je njihova dolžnost, da o tem obvestijo pristojne višje organe, ki bi z vso pravico in tudi odgovornostjo morali priskočiti na pomoč svojim osnovnim organizacijam.

Taka pot je po mnenju članov predsedstva RO sindikata delavcev prometa in zvez edino primerna, da bi preprečili razširitev konfliktnih situacij tudi na ostale kolektive prometa in zvez. Niso namreč redki primeri, ko marsikod delavci enostavno zagrozijo, da bodo prekinili z delom ali da bodo storili nekaj drugega, kar bi »nekoga zbodlo v oči«, da bi s tem izsilili pospešeno razreševanje svojih, morda tudi neupravičenih zahtev.

MILAN GOVEKAR

Pravna posvetovalnica DE

● **VPRAŠANJE:**

Star sem 68 let in imam 23 let priznane pokojninske dobe. Zadnje moje delovno razmerje je prenehalo leta 1952.

Prosim, da mi odgovorite, ali imam pravico do starostne pokojnine, ker sem onemogel in nimam sredstev za preživljanje.

K. M. — SLOVENJ GRADEC

● ODGOVOR:

Po določbi 233. čl. temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju pridobijo tisti, ki po 1. I. 1965. leta niso bili več zavarovani, pravico do starostne pokojnine, ko dopolnijo starost 65 let (moški) oziroma 60 let (ženske), če imajo najmanj 25 let pokojninske dobe (moški) oziroma 20 let (ženske).

Ker vaša pokojninska doba ne znaša najmanj 25 let, ne izpolnjujete pogoja za starostno pokojnino.

● **VPRAŠANJE:**

Sem zaposlena kot tkalka v tekstilni tovarni. Zaradi okvare hrbteničnih vretenc se zdravim že od 1968. leta dalje. Letos se mi je zdravstveno stanje poslabšalo in sem od 26. 1. 1970. leta dalje v bolniškem staležu. Zdravnik, ki me zdravi, me je napotil na zdravniški pregled na invalidsko komisijo in predlagal drugo zaposlitev.

Ker v tovarni, kjer sem zaposlena, ni nobenega delovnega mesta, ki bi bilo primerno zame spričo mojega zdravstvenega stanja, me zanima, če je podan zakonit pogoj za invalidsko upokojitev. Stara sem 35 let in sem dopolnila 20 let zavarovalne dobe.

M. M. — RADOVLJICA

● ODGOVOR:

Glede na vašo starost bi bili upravičeni do invalidske pokojnine le v primeru, da bi vas invalidska komisija razvrstila v I. kategorijo invalidnosti, če bi ugotovila, da ste popolnoma nezmožni za delo tkalke ali za drugo ustrezno delo in da se tudi s poklicno rehabilitacijo ne morete usposobiti za tako delo. Če pa bo invalidska komisija ugotovila, da ste zmožni opravljati drugo ustrezno delo ali da se lahko s poklicno rehabilitacijo usposobite za tako delo, vas bo razvrstila v III. kategorijo invalidnosti in boste s tem pridobili pravico do zaposlitve na drugem ustreznem delovnem mestu. V zmoti ste, če mislite, da se upošteva le ustrezno delovno mesto v vaši delovni organizaciji. Ako vaša delovna organizacija nima ustreznega delovnega mesta, vam bo delovno razmerje prenehalo in se boste morali prijaviti pri zavodu za zaposlovanje, da vam preskrbi delo. Dotlej pa vam bo zavod za socialno zavarovanje izplačeval začasno nadomestilo osebnega dohodka.

M. VEHOVEC

KUPON za pravno posvetovalnico DE

KAKO SMO ORGANIZIRANI?

Statut podjetja in pravila OSS

Načela organiziranosti in delovanja sindikalne organizacije v delovnih organizacijah z dislociranimi obrati

O normativnem zagotavljanju pogojev delovanja sindikalne organizacije v statutu delovne organizacije je naš list obširneje že poročal, prav tako pa so bila z brošuro »Samoupravna zakonodaja v delovnih organizacijah«, zvezek A, ki podrobneje obravnava ta vprašanja, seznanjena vsa vodstva osnovnih organizacij sindikata in delovnih organizacij. Republiški svet ZSS je pred časom pripravil tudi osnutek pravil OSS ter ga posredoval občinskim organom sindikatov, da z njim seznanijo osnovne organizacije v delovnih organizacijah. Dandanes so tako rekoč izjemni statuti delovnih organizacij, ki sindikalne organizacije sploh ne bi obravnavali, izjemne pa so tudi tiste sindikalne organizacije, ki še ne bi imele svojih pravil. Zavoljo tega v današnjem sestavku ne bomo obravnavali določil statuta delovne organizacije o sindikalni organizaciji ali pravil OOS nasploh, marveč organizacijske ravni samoupravne in sindikalne organizacije, na katerih naj se oblikujejo statutarna in druga določila o njej.

STATUT ZDRUŽENEGA PODJETJA O SINDIKALNI ORGANIZACIJI

Da bi si osvežili spomin, naj naštejemo splošne pogoje: zagotovilo statuta, da je organizaciji sindikata v posebnih razmerah omogočen sklic sestanka članstva ali vodstva med rednim delovnim časom; obveznost strokovnih služb, da organizaciji sindikata pravočasno zagotavljajo podatke, potrebne za politično delovanje; opredelitev kriterijev, po katerih je določen prioritetni vrstni red razprav o vprašanjih, za katera organizacija sindikata zahteva, da jih samoupravni organi obravnavajo na svojih rednih ali izrednih sejah; določitev primerov, ko ima organizacija sindikata pravico zahtevati odložitev sprejema ali realizacijo že sprejete odločitve, dokler za mnenje o njej niso vprašani delavci in podobno. Posebni pogoji pa so: zagotovitev potrebnega časa sindikalnim delavcem za opravljanje njihove funkcije in nadomestila osebnega dohodka za čas odsotnosti z dela zaradi opravljanja politične dejavnosti; zagotovitev možnosti prisostvovanja sejam organov upravljanja, dopolnilnega družbenega izobraževanja ipd.

Omenjene pogoje delovanja sindikalne organizacije mora zagotavljati sleherni statut delovne organizacije. V tistih delovnih organizacijah, v okviru katerih obstoje samostojne organizacije združenega dela s statusom pravne osebe in ki imajo svoje lastne samoupravne akte, bodo statuti združenih podjetij organizaciji sindikata zagotavljali pogoje delovanja le načelno, konkretneje pa statuti organizacij — pravnih oseb. Ni pa sprejemljivo, da statuti nekaterih združenih oziroma integriranih podjetij o političnih organizacijah tako rekoč ne govore ali jih samo omenjajo. Statuti teh podjetij bodo morali, podobno kot statut ZP »Slovenske železarne«, vsaj v načelu opredeliti odnos samoupravnih organov in strokovnih služb do sindikalne organizacije, saj se ta prej ali slej konstituira tudi na ravni združenega ali integriranega podjetja.

V integriranem podjetju in podjetju z dislociranimi obrati je zagotavljanje teh pogojev še pomembnejše, saj so vse oblike poslovnega in političnega življenja na splošno bolj institucionalizirane. V preprostejši organizacijski strukturi delovne in sindikalne organizacije, ki temelji na načelu ena delovna organizacija — ena sindikalna organizacija (mišljeni so številčno manjši delovni kolektivi in številčno manjše OOS), so bili pogoji delovanja političnih organizacij zagotovljeni samoumevno — po ustaljeni normi, ki ni bila nikjer zapisana in z ničemer sankcionirana.

Posameznik — direktor podjetja ali neposredno predpostavljeni je vsakič posebej določal pogoje delovanja sindikalni organizaciji (številčnost in čas sestankov; možnost odsotnosti z dela sindikalnih delavcev ipd.), s tem pa hote ali nehote tudi intenzivnost in širino političnega dela v delovni organizaciji. V integriranem podjetju te norme ni več. Število subjektov, ki bi v tem primeru odločali o pogojih dela sindikalne organizacije, se tako razširi, da bi skupno delo sindikalnih organizacij (koordinativnih organov na ravni celotnega podjetja) lahko docela onemogočili.

Normalno je, da sindikalni delavci svoje predpostavljene obveščajo o svojih obveznostih (odsotnost z dela), ne morejo pa ti predpostavljeni vsakič posebej odločati o možnostih njihovega družbenega udejstvovanja. Te možnosti morajo biti zagotovljene s statutom delovne organizacije.

PRAVILA SINDIKALNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA PODJETJA

V organizacijah sindikata združenih podjetij in podjetij z dislociranimi obrati opažajo potrebo, da imajo poleg pravil osnovnih organizacij sindikata (v zunanjih obratih) še pravila celotne sindikalne organizacije. Taka pravila bodo morala vsebovati način organiziranosti sindikalne organizacije; vlogo in položaj koordinativnih organov, komisij in predsednika organizacije; način volitev in odpoklica teh organov; odnos med koordinativnimi organi celotne organizacije sindikata in OOS v zunanjih obratih; način sprejemanja sklepov in stališč; način usklajevanja politične akcije ali način medsebojnega dogovarjanja o skupnih političnih akcijah; sistem obveščanja med organi sindikalne organizacije in obveščanja vsega članstva o delu teh organov in ostali dejavnosti, ki je skupna vsem sindikalnim organizacijam ipd.

V bistvu se taka pravila sindikalne organizacije ne bodo veliko razločevala od pravil osnovne organizacije, le da bo poudarek na koordinaciji (usklajevanju) dela med osnovnimi organizacijami, izpadle pa bodo pravice in dolžnosti članstva, ki jih tako in tako obravnavajo pravila posameznih OOS. Odveč bi bilo tudi podrobneje navajati naloge osnovne sindikalne organizacije, denimo vse tiste, ki jih našteva statut zveze sindikatov, ker jih natančneje prav tako obravnavajo pravila OOS. Seveda pa bodo v pravilih sindikalne organizacije združenega podjetja ali delovne organizacije z dislociranimi enotami naštete tiste naloge, ki so jih OOS organizacijskih enot prenesle nanjo in so osnova njenega delovnega programa. Skratka, pravila celotne sindikalne organizacije združenega oziroma integriranega podjetja so po svoji vsebini in strukturalni zgradbi bližja poslovniku kakor statutu sindikalne organizacije. Zato jih tudi imenujemo »pravila«.

Problem pa ni v tem, vsaj po dosedanjih izkušnjah sodeč, kakšna naj bo vsebina in zgradba omenjenih pravil, temveč v vse preveč izjemnih iniciativah sindikalnih organizacij, da bi pravila sestavile in sprejele. Zaradi tega ni bil brez osnove poziv plenumu Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, naj bo strokovno-politična akcija na vseh ravneh sindikalne organizacije usmerjena v prizadevanje, da vse osnovne organizacije sindikata čimprej sprejmejo svoja pravila, in v izdelavo osnutka pravil organizacije sindikata združenega podjetja oziroma podjetja z zunanjimi obrati. Začeten rezultat pri nastajanju pravil sindikalne organizacije združenega podjetja, čeravno še zelo skromen, je vendarle dosežen. S skupnimi močmi — s sindikalnimi delavci ZP »Slovenske železarne« in ZP »Iskra« — smo izoblikovali pravila za njuni sindikalni organizaciji. Začetek, ki je lahko spodbuda in osnova drugim sindikalnim organizacijam v združenih podjetjih in podjetjih z dislociranimi obrati.

JOŽE SINTIC

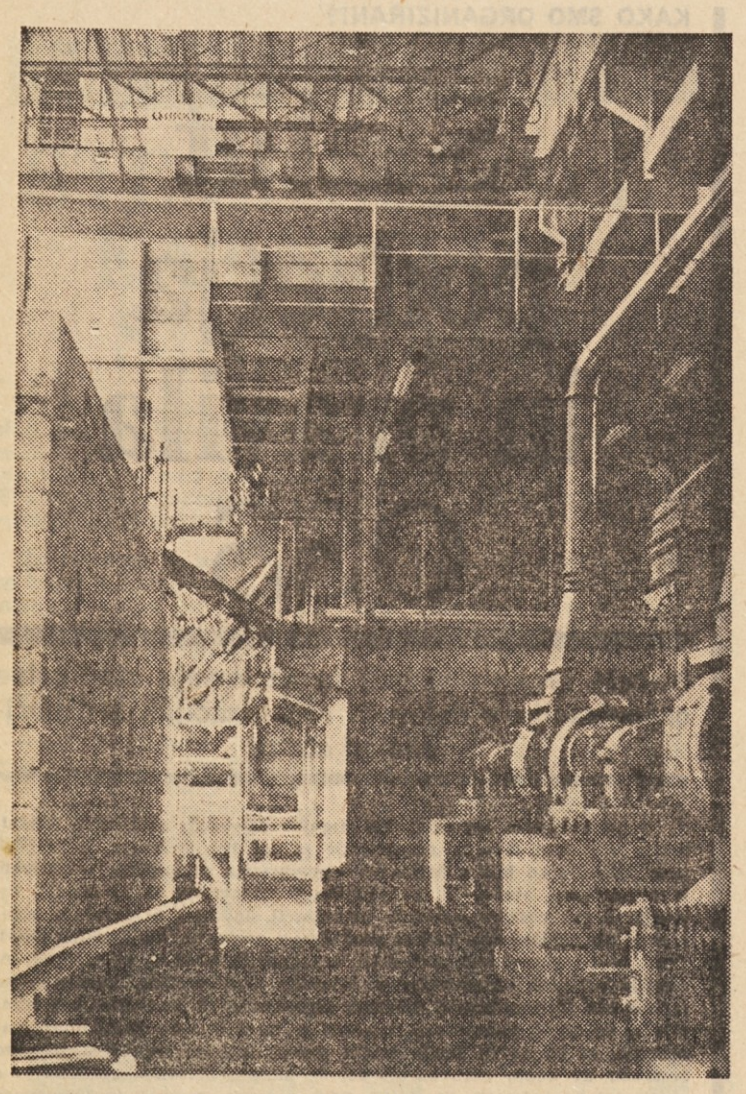

V novi aglomeraciji na Jesenicah

Kaj še zveza (in kaj ne več)?

Že v javnih razpravah o predlogu temeljnega zakona o družbenem načrtovanju smo oblikovali stališče, da je v razmerah socialistične blagovne proizvodnje nujno treba načrtovati družbeni razvoj, to je zavestno odstranjevati negativne učinke prostega delovanja zakonov tržišča. Osnovni usmerjevalec v družbeno-ekonomskem razvoju pa naj bo, razumljivo, trg.

S temeljnim zakonom o družbenem načrtovanju smo zato opredelili, da naj načrti zveze vsebujejo splošne cilje in naloge družbeno-ekonomskega razvoja Jugoslavije ter ukrepe za njihovo uresničitev. Tako naj bi bila osnovna naloga družbenega načrta razvoja Jugoslavije opredeliti usmeritev bodočega razvoja, ukrepe za uresničitev razvoja, in določiti, katere cilje in naloge družbeno-ekonomskega razvoja bomo uresničevali s samoupravnim sporazumevanjem in z družbenim dogovarjanjem ter tiste kriterije, smeri in okvire za ukrepe, ki jih sprejemajo organi federacije za uresničevanje politike razvoja, ki je razvidna iz teh načrtov.

Načrt zveze naj bi vseboval torej predvsem program sistemskih ukrepov in program razvoja manj razvitih republik in pokrajin.

Razumljivo, da je pri oblikovanju teh programov nujno treba doseči sporazum med republikami in pokrajinami. Pri tem pa je treba upoštevati načelo, naj samoupravni sporazumi upoštevajo interese vseh republik in pokrajin. Sodelovanje vseh republik in pokrajin v procesu samoupravnega dogovarjanja je pomembno še zlasti zato, da bi lahko različna stališča usklajevali že v času dogovarjanja.

Če želimo oblikovati enoten družbeno-ekonomski sistem, moramo hkrati reševati sistemska vprašanja in sestavljati družbeni načrt razvoja. Zlasti pa je treba obenem rešiti vsa tista sistemska vprašanja, ki so bistvena za sestavo plana, saj morata plan in sistem predstavljati organsko celoto. Razhajanje med planom in sistemom lahko povzroči pri uresničevanju načrta tako hud glavobol, da ga ne bo več mogoče preganjati z administrativnimi aspirini.

Čimprej se bo potemtakem treba dogovoriti, katere naloge je treba prenesti na delovne ljudi v združenem delu ter na njihove ožje in širše asociacije. In še — katere pa so tiste izvirne naloge in obveznosti, ki jih republike zaradi skupnih interesov in smotrnejšega urejanja prenašajo v pristojnost zveze in so odgovorne za njeno uspešno delovanje?

V dosedanjih razpravah pa je že prevladovalo stališče, naj bi zveza zlasti oblikovala osnove enotnega družbeno-ekonomskega in političnega sistema na osnovi družbene lastnine nad sredstvi za proizvodnjo, samoupravljanja in delitve dohodka po delu, zagotavljala spoštovanje enakopravnosti republik in usklajevanje njihovih interesov v vprašanjih, pri katerih so zainteresirane vse republike, skrbela za skladen družbeno-ekonomski razvoj, narodno obrambo in dobre mednarodne odnose in ustvarjala ugodne razmere za politiko hitrejšega razvoja nezadostno razvitih republik in pokrajin.

Sistemska vprašanja, ki so pomembna za pripravo načrta srednjeročnega razvoja Jugoslavije in o katerih se morajo republike dogovoriti, pa naj bi bila:

- *financiranje družbeno-političnih skupnosti ter sistem prispevkov in davkov oziroma elementov fiskalne politike, ki predstavljajo osnovo za sekundarno delitev med delovnimi organizacijami in družbeno-političnimi skupnostmi;*
- *kreditni in monetarni sistem, vštevši politiko emisije;*
- *zunanjetrgovinski, devizni, carinski sistem in politika zaščite domačega gospodarstva;*
- *temeljna politika razširjene reprodukcije;*
- *sistem in politika gospodarskih rezerv in*
- *ustvarjanje razmer za skladnejši ekonomski razvoj nezadostno razvitih republik in pokrajin kot dodatne intervencije, v okviru splošnega usmerjanja razvoja za uresničevanje določenih, tudi časovno opredeljenih nalog.*

Iz predlogov na temo, kaj še zveza (in kaj ne več) je torej mogoče razbrati, naj bi po novem prešlo v pristojnost republik veliko sedanjih (zlasti ekonomskih) izključnih pristojnosti zveze, o nekaterih sedanjih izrazitih zveznih pa naj bi se bila zveza z republikami dolžna dogovarjati. Kdor pozna abecedo politične ekonomije, ve, da narod, ki ni ekonomsko samostojen in ne more odločati o rezultatih svojega dela, tudi politično ni samostojen. Prav zato pa velja tudi v praksi — ne le načelno — uresničiti vsebino XVI. ustavnega amandmaja, ki povečuje pristojnosti republik in pokrajin kot avtonomnih samoupravnih skupnosti in omogoča prenašanje le tistih pravic in nalog v pristojnost federacije, ki jih je zaradi smotrnejšega in dogovorjenega skupnega sožitja in hitrejšega razvoja mogoče bolje urejati na ravni zveze.

V. B.

PEREČ PROBLEM ŽELEZARNE JESENICE

Osemsto nezasedenih delovnih mest

Železarni primanjkuje vseh vrst delavcev, zlasti pa kvalificiranih delavcev za vzdrževanje delovnih naprav ● Izhod iz teh težav vidijo predvsem v rekonstrukciji in modernizaciji tovarne

»Vrata Železarne Jesenice so na stežaj odprta vsem tistim, ki bi se želeli vključiti v naš delovni kolektiv. Delavcev nam manjka v vseh obratih, še posebej pa nam primanjkuje kvalificiranih delavcev za vzdrževanje delovnih naprav, predvsem ključavničarjev in električarjev. Mehanizacija v naši tovarni napreduje, z njo pa rastejo potrebe po tistih kadrih, ki so to mehanizacijo sposobni vzdrževati, da lahko nemoteno obratuje.

Problem delovne sile je pereč, saj nimamo zasedenih skoraj osemsto delovnih mest. Kljub temu pa menimo, da zadrega v tem smislu ne bo dolgotrajna, oziroma da je bolj prehodnega značaja. Rešitev teh problemov vidimo predvsem v rekonstrukciji in modernizaciji naše železarne oziroma v ukinitvi nerentabilne proizvodnje, ki zahteva največ delovne sile, pa tudi največ težaškega fizičnega dela.«

Tako meni o kadrovskih problemih Železarne Jesenice direktor kadrovskega sektorja v tem velikem delovnem kolektivu **Tomaž Ertl**, pri katerem smo se oglasili, da bi nam razložil, kako jeseniški železarji rešujejo problem zagotavljanja potrebnih delavcev. Slišali smo namreč govorice, da imajo v njihovem kolektivu velike težave pri pokusnem obratovanju nove aglomeracije, ki pripravlja vložek za plavž — in to zaradi pomanjkanja kvalificiranih delavcev. Tovariš Ertl je slednje zanikal, ob tem pa potrdil, da je zasedba delovnih mest v železarni nasploh globoko pod predvideno ravnijo.

UKINJANJE NERENTABILNE PROIZVODNJE

»Nova aglomeracija« — je dejal tov. Ertl — »sedaj poskusno obratuje in problemov s tem v zvezi sicer ne manjka, vendar pa so drugačni, kot ste slišali. Predvidevamo, da bo ta nova aglomeracija začela redno obratovati okoli novega leta. Stara aglomeracija, v kateri dela 113 delavcev in ki je svoje že odslužila, mora do takrat seveda še vedno obratovati, potrebno pa bi kajpak bilo, da se delavci privajajo na proizvodnjo v novi aglomeraciji, pri čemer pa nismo dovolj uspešni, saj smo odvisni od polnega obratovanja stare aglomeracije. Nova aglomeracija bo imela predvidoma 85 delovnih mest, ki zahtevajo večinoma priučene delavce in se nam torej ni treba bati za potrebno delovno silo v tem obratu.

Dejstvo pa je, da bi po normativu za letošnje leto, ki je že sicer zelo »tesen«, morali imeti v železarni zasedenih 6571 delovnih mest, v resnici pa imamo po zadnjih podatkih zaposlenih le 5727 in nam torej po tem normativu manjka 791 delavcev. Problem torej ni v zasedbi delovnih mest v novi aglomeraciji, temveč v pomanjkanju delavcev tako rekoč v vseh obratih železarne.

Ta problem rešujemo oziroma si ga prizadevamo rešiti na različne načine, med katerimi je vsekakor zelo pomembno ukinjanje nerentabilne proizvodnje. V tem mesecu ukinjamo »težko progo« na Javorniku, prihodnji mesec pa predvidevamo ukinitev valjarne tanke pločevine. S tem bo v teh dveh obratih sproščenih 130—150 delavcev, ki so že odšli oziroma ki bodo odšli na nova delovna mesta. Na ta način bomo dobili tisto delovno silo, ki jo najbolj nujno potrebujemo, ki že ima izoblikovane delovne navade in ki je večinoma doma na Jesenicah oziroma v njihovi okolici. Z ukinitvijo težke proge smo omogočili zaposlenim v žični valjarni prehod na 42-urni delovni teden in jim zagotovili primerne delovne pogoje, naprave v žični valjarni pa tako neprekinjeno obratujejo. Predno so bili delavci iz »težke proge« razporejeni na nova delovna mesta, so bili na vseh potrebnih zdravniških pregledih. Tisti, ki zaradi starosti, zdravstvenega stanja ali pa zaradi nekega drugega vzroka niso imeli pogojev za zaposlitev na novem zahtevnejšem delovnem mestu, pa po sklepu delavskega sveta delajo na svojim sposobnostim ustreznih delovnih mestih s tem, da so jim zagotovljeni enaki osebni dohodki, kot so jih imeli v ukinjenem obratu. Tu se je v polni meri manifestirala solidarnost železarjev: prizadet ni bil nihče, mnogi pa so si s premestitvijo na nova delovna mesta omogočili večje osebne dohodke. Sicer pa je menda očitno, da pri skoraj osemsto nezasedenih delovnih mestih skoraj ne more biti problemov pri zagotovitvi novih, ustreznih delovnih mest za že omenjenih 130—150 delavcev iz »težke proge« in valjarne tanke pločevine.«

ZAKAJ NI DELAVCEV?

Jeseniški železarji imajo najbrž prav, ko trdijo, da velja iskati vzroke za pomanjkanje delovne sile v njihovi tovarni najprej v relativno skromnih osebnih dohodkih, potem pa v pomanjkanju stanovanjskega prostora; zaradi znanega težkega finančnega položaja Železarne v zadnjih treh letih sploh ne gradijo novih stanovanj.

Poprečni osebni dohodki so znašali v Železarni v juliju 1350 dinarjev, približno tolikšen pa je bil praviloma tudi zaslužek kvalificiranih delavcev, med njimi tudi ključavničarjev in električarjev; nekvalificirani delavci, ki opravljajo predvsem težaška dela, pa so zaslužili večinoma od 900—1000 dinarjev.

Tomaž Ertl: »Takšen pa tudi boljši zaslužek si zlasti ključavničarji in električarji lahko zagotovijo povsod, tudi v drugih delovnih organizacijah na Jesenicah, kjer so delovne razmere veliko boljše. Zato nam radi uhajajo, predvsem v druga podjetja na Jesenicah in v okolici, nekateri pa tudi v inozemstvo. Imamo sicer svojo poklicno šolo z 231 učenci, vendar pa s temi mladimi kvalificiranimi delavci ne moremo pokriti vseh potreb na tem področju, ker več teh delavcev odhaja iz železarne, kot pa jih prihaja k nam.

Primanjkuje pa nam tudi nekvalificiranih delavcev — samo v talilnicah nam manjka 161 ljudi. Zato sprejmemo na delo vsakogar, ki se želi zaposliti pri nas, ne glede na to, od kod prihaja. Vendar pa tudi nekvalificirani delavci niso posebno zainteresirani za delo v naši tovarni, za zaslužek od 900 do 1000 din mesečno. Preko zavodov za zaposlovanje smo iz Bosne in Hercegovine od junija do danes zaposlili pri nas 89 delavcev, od katerih pa v železarni še vedno dela le 36 delavcev; vsi drugi so se vrnili domov. Ti ljudje prihajajo k nam večinoma brez sredstev in zato jim damo posojilo — bodisi 22 starih tisočakov bodisi 44 tisočakov, če prosijo zanj. To posojilo potem vračajo v treh mesečnih obrokih, tako da jim potem seveda kaj malo ostane. Po naših izračunih znašajo enomesečni življenjski stroški samca na Jesenicah 70 starih tisočakov — in če moraš ob tem vračati še posojilo, ti res skoraj nič ne ostane. To je še poseben problem za tiste, ki imajo doma svojce, ki jih morajo podpirati. Rešitve tega problema zaenkrat ne vidimo, skušali pa bomo ljudem pomagati tako, da bomo odplačilo omenjenih posojil podaljšali na šest mesečnih obrokov.«

Na zaključku razgovora je direktor kadrovskega sektorja Železarne Jesenice poudaril naslednje: »Vrata naše železarne so odprta delavcem iz vseh krajev Jugoslavije, ki se želijo zaposliti v našem kolektivu. Hkrati s tem pa je naša perspektiva slej ko prej v modernizaciji proizvodnje in s tem v zmanjševanju potreb po nekvalificiranem delu. Želeli bi, da bi lahko z možnostmi, ki jih imamo na našem ožjem območju — od 200 do 250 mladih ljudi, ki vsako leto iščejo prvo delovno mesto — pokrili vsaj v glavnem naše potrebe po delovni sili. Upamo, da bomo v tem tudi uspeli in zato menimo, da je trenutno akutni problem nezasedenih delovnih mest bolj prehodnega značaja, da se bomo s tem problemom pač prisiljeni boriti vse dotlej, dokler ne bomo izvedli proizvodne preusmeritve naše železarne.«

MILAN POGAČNIK

PERSPEKTIVE SLOVENSKE INDUSTRIJE

Na pragu prihodnosti

Na poslanske klopi prihaja vse več gradiva o možnostih prihodnjega razvoja Slovenije. Tako so gospodarstveniki, ki pripravljajo dolgoročni načrt ekonomsko-političnega razvoja naše republike, pripravili tudi že več študij o perspektivah razvoja posameznih industrijskih panog. V grobih obrisih si je zato že mogoče ustvariti približno podobo našega gospodarskega življenja čez petnajst in več let.

Poglejmo, kaj napovedujejo načrtovalci našega razvoja.

Predvsem pravijo, da bo poraba vseh vrst energije v Sloveniji izredno narasla. Z novimi viri bo treba že v letu 1975 »pokriti« 49 %, v letu 1985 pa 65 % primanjkljaja energije. Do leta 1985 predvidevajo naslednjo strukturo energetskega primanjkljaja: 700 tisoč antracita in črnega premoga, 3200 tisoč ton nafte in 10 milijonov Kwh električne energije. V obdobju do leta 1985 bomo sicer zgradili še nekaj hidroelektrarn in termoelektrarn, nujno pa se bomo morali vključiti v omrežje plinovodov, naftovodov in elektrovodov, če bomo želeli polno izkoriščati gospodarske zmogljivosti Slovenije.

Razvoj metalurgije bo ob naših relativno majhnih zmogljivostih zahteval visoko stopnjo avtomatizacije, specializacije in razvijanje novih, zlasti kvalitetnih zlitin z usmeritvijo prodaje na širši trg. Kvantitativno naj bi te proizvodnje ne povečevali; po tonaži naj bi ostala na sedanji ravni. Potrebno pa jo bo temeljito modernizirati in s tem poceniti ter ji preskrbeti čimveč nadaljnje dodelave. Proizvodnja specializiranih metalurških polizdelkov in finalnih izdelkov se bo organizacijsko tehnološko povezala s kovinsko industrijo, na voljo bo elektroindustriji, lesni industriji in gradbeništvu, odprla pa se bo tudi možnost izvoza.

V kovinsko-predelovalni in elektro industriji se bo proizvodnja prilagajala neprestanim spremembam izdelkov, široki delitvi dela in tehnološkim spremembam kot so avtomatske proizvodne linije, avtomatizacija individualne proizvodnje na osnovi numerično uravnanih orodnih strojev itd. Motorna industrija in elektro industrija, ki sodita med panoge z največjimi možnostmi razvoja, dajeta zlasti v povezovanju z velikimi tujimi podjetji osnove za razmah mnogih vrst proizvodnje kooperantov — dobaviteljev.

Proizvajalci »belih aparatov« in drugih proizvodov široke potrošnje lahko z zaokrožitvijo že sedaj širokega programa proizvodov in z medsebojnim sodelovanjem postanejo prav tako pomemben organizator prodora na tuja tržišča.

V kemični industriji pa bo treba odgovoriti na doslej še nepojasnjeno vprašanje, kako odpraviti relativno nerazvitost te panoge, ki je v svetu opredeljena kot panoga bodočnosti. Del strokovnjakov se še vedno zavzema za razvoj bazne kemije, vštevši petrokemijo. Verjetno pa smo v Sloveniji že zamudili čas za takšno usmerjenost in je realna le usmeritev razvoja kemije na predelovalno industrijo, ki pa si mora ustvariti bazo s proizvodi nižje stopnje, ob usmeritvi v izvoz in dolgoročno sodelovanje s tujimi partnerji.

Proizvodnja gradbenega materiala in nekovin ima ugodne pogoje in osnove v bogatih surovinskih nahajališčih. Doseči bomo morali povezanost eksploatacije, oplemenitenja in finalizacije. Razviti bomo morali proizvodnjo velikih zmogljivosti z visoko produktivnostjo in nizkimi cenami. Opekarstvo bo treba usmeriti v proizvodnjo lahkih izdelkov in ekspandirane gline. Zlasti pa bo pomembna racionalizacija in nadaljnja mehanizacija gradbene industrije, uvajanje novih materialov in izdelkov, poenotenje dimenzij in tipov proizvodnje ter osvajanje napredne industrijske tehnike pri gradnji objektov vseh vrst, zlasti stanovanj.

Usmeritev v steklarski industriji bo intenzivno sledila potrebam trga, zahtevam okusa in mode in bo še bolj na široko uveljavila lastne oblikovne dosežke.

Razvoj lesne industrije se večidel še vedno naslanja na naše gozdno gospodarstvo. Toda pomen domačega lesa kot osnovne surovine za lesno industrijo se bo postopoma zmanjševal, ker bodo ta les nadomeščali eksoti in lesu podobni sintetični proizvodi. Sedanja stopnja razvoja lesne industrije ter nastop lesne proizvodnje in trgovine na zelo zahtevnih tujih trgih pa opravičuje predvidevanja, da bo ta industrija pri modernizaciji in po produktivnosti dela, kvaliteti, modnosti in ceni slej ko prej sodila v vrh svetovne konkurenčnosti. Intenziven razvoj bo doživela tudi industrija proizvodov za šport in rekreacijo. Zlasti množičnih rekvizitov, za katere se z visokim standardom in razvojem turizma odpira veliko tržišče. Na vseh področjih bomo morali razviti lastno raziskovalno in oblikovalno dejavnost. Visok delež iglavcev v Sloveniji bo osnova za proizvodnjo boljše celuloze in večje ter bolj primerne izbire papirja.

Področje tekstila, usnja in konfekcije je le delno tehnološko modernizirano. Zastoj, ki se je pojavil v nekaterih velikih obratih, bo mogoče premagati z preusmeritvami v proizvodnjo bolj atraktivnih izdelkov. Bolj bo treba izkoristiti velike možnosti za take usmeritve, kjer prihajata do izraza kvaliteta in modno oblikovanje in kjer so ustaljene manjše in srednje serije proizvodov ter je potrebno naglo prilagajanje zahtevam trga.

V živilski industriji lahko pričakujemo intenzivno širjenje proizvodnje po zahtevnih standardih ter večjo kvaliteto, podobno, kot jo razvija živilska industrija v svetu. Večji življenjski standard, turizem in tudi izvoz dajejo možnosti za množično proizvodnjo različnih kvalitetnih živil, ki lahko ob povečanem uvozu proizvodov za izpopolnitev izbire omogočijo takšno strukturno ponudbo, da bo ustrezala še tako razvitemu okusu kupcev.

Iz te napovedi je mogoče razbrati, da se bomo pri razvijanju posameznih gospodarskih panog odločili predvsem za kakovost proizvodnje in, razumljivo, za vključitev v jugoslovanski ter svetovni gospodarski prostor, če želimo prodajati industrijske izdelke v velikih količinah. Edino to nam lahko prinese veliko zaslužka.

—ik

VELEBLAGOVNICA

nama

N

LJUBLJANA

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

Bodo poslej skupaj ustvarjali?

Razpisan je referendum o združitvi TŽV »Boris Kidrič« in mariborske tovarne avtomobilov in motorjev ● Integracija ponuja obema kolektivoma zanesljivejšo prihodnost ● Ali bo v Mariboru zrasla velika sodobna tovarna za proizvodnjo cestnih in tirnih vozil?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ideje, govorice, napovedi so slednjič dobile svojo potrditev. Delavska sveta mariborske tovarne železniških vozil »Boris Kidrič« in tovarne avtomobilov in motorjev TAM sta 5. septembra razpisala referendum o združitvi obeh podjetij v novo podjetje. Tako bodo na referendumu 28. septembra letos glasovali proizvajalci obeh mariborskih tovarn o tem, ali bodo od 1. januarja prihodnjega leta dalje poslovali v skupnem podjetju Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor.

Poznavalci razmer napovedujejo ugoden izid referenduma. To toliko bolj, ker obsežen elaborat o ekonomskih prednostih integracije jasno priča o tem, da je integracija za oba kolektiva nujna in da hkrati zaposleni nimajo kdo ve koliko alternativ, če naj sami sebi zagotove boljšo prihodnost.

KAJ PRINAŠA INTEGRACIJA

Novo, enotno podjetje Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor naj bi se delila na dve organizacijski enoti, vsaka od obeh pa naj ib imela status samostojnih organizacij združenega dela obenem s statusom pravne osebe, se pravi, da bi naj samostojno ugotavljali in delili dohodek ter imeli svoj žiro račun. Ta organizacijska oblika pa naj bi bila le začasna, največ za dve leti.

In kaj prinaša integracija obema kolektivoma?

Ne da bi se spuščali v zajeten elaborat o integraciji tovarne železniških vozil in tovarne avtomobilov, ne da bi povzemali številne oštevilčene podatke, ki pa seveda najbolj prepričljivo govore o smotrnosti take integracije, naj vendarle na kratko označimo, kaj bodo z integracijo pridobili delavci v TŽV in kaj delavci v TAM in predvsem pa, kaj bodo z enotnim podjetjem pridobili oboji.

Tovarna železniških vozil »Boris Kidrič« naj bi po združitvi še ohranila čeprav zmanjšano dejavnost na področju proizvodnje in obnove tirnih vozil. Pri tem naj bi opustili proizvodnjo novih tovornih vagonov, saj so tovrstne proizvodne kapacitete v državi že predimenzionirane, povrhu vsega pa se nenehno zastavlja vprašanje kreditiranja prodaje in potrebnih obratnih sredstev. Namesto tega naj bi se ta del podjetja usmeril na investicijsko vzdrževanje dieselskih vozil in vozil na električni pogon, štiriosnih potniških vagonov in v specialnih tovornih vagonov. Drugi del dejavnosti tovarne tirnih vozil pa bo zajemal proizvodnjo specialnih vozil ter nadgradnjo cestnih vozil, delov šasij in v bližnji prihodnosti proizvodnjo kontejnerjev in nosilcev kontejnerjev. Skratka, proizvodni program te tovarne naj bi se preusmeril v rentabilnejše proizvode, kar pa naj bi spremljala tudi postopna modernizacija tehnologije obdelave ter izboljšanje delovnih razmer.

Spojitev obeh podjetij v enotno pa bo omogočila tudi hitrejše uresničevanje razvojnih programov dosedanje tovarne avtomobilov. Ta program predvideva predvsem osvojitev proizvodnje motorjev tipa FL 413 R in dvig proizvodnih zmogljivosti tovarne na 13.000 vozil letno. S tehnološko vključitvijo dosedanjih objektov TŽV v proizvodni program TAM pa se poduja možnost, da ne bi bilo potrebno graditi novih proizvodnih prostorov, termin za usposobitev novih prostorov za novo proizvodnjo in za razširitev dosedanje proizvodnje pa bi z adaptacijo objektov v TŽV skrajšali za približno pol leta. Investicijski prihranek bi znašal v tem primeru 10 milijonov novih dinarjev. Do 1975. leta naj bi se število zaposlenih v tovarni avtomobilov povečalo za 1700 delavcev.

VEČ KOT SMOTRNO!

Že teh nekaj najbolj skopih dejstev, podatkov in možnosti, ki jih omenja elaborat o združitvi, priča o tem, da je združitev obeh delovnih kolektivov v enotno podjetje več kot smotrna. Povemo naj še to, da so potrebna za predlagane investicijske izdatke v po elaboratu o ekonomski upravičenosti integracije TŽV in TAM skupna vlaganja v vrednosti 94,449.000 dinarjev. Vir financiranja za predlagane investicijske načrte pa predstavlja lastna akumulacija obeh tovarn, že odobreni sanacijski kredit podjetja TŽV, soudeležba Deutza pri investicijskih naložbah v TAM ter drugi domači in inozemski krediti.

MED MISLINJO IN SLOVENJIM GRADCEM SO ZAČELI ODSTRANJEVATI ŽELEZNIŠKE TIRE

Od obljub se ne da živeti!

Med prebivalce Mislinjske doline se je zadnje dni naselil nemir. Ko so začeli med Mislinjo in Slovenj Gradcem odstranjevati železniške tire, mostove in signalne naprave, so se začeli občani vpraševati, ali s progo ne izgubljajo enega izmed pomembnih dejavnikov, ki bi jim naj zagotovil nadaljnji razvoj in hkrati omogočil, da bi gospodarstvo Mislinjske doline do leta 1975 povečalo družbeni proizvod od sedanjih 170 na več kot 300 milijonov dinarjev.

Ljudje so na železniško progo navezani — čeprav jim že nekaj časa ni prav nič koristila — saj so v letih po drugi vojni sami zgradili 2 železniški postaji.

Pred leti je začel promet na železniški progi med Velenjem in Dravogradom upadati. Za obnovo proge ni nihče skrbel, hitrost vlakov se je zmanjševala, za udobje potnikov pa ni bilo poskrbljeno. In ko je bila asfaltirana cesta po Mislinjski dolini, so napočili za železnico hudi časi. Potnikov in tovora je bilo vse manj, potniški promet se je v letu dni zmanjšal kar Proga je sčasoma izgubila status javne proge, se pravi, da se je republiški izvršni svet odrekel nadaljnjemu pokrivanju izgube na tej progi. Zato je moza 53 %, pokazala se je izguba. rala občinska skupščina v Slovenjem Gradcu skleniti posebno pogodbo z ŽTP Maribor o ureditvi dostavnega prometa na progi med Velenjem in Slovenj Gradcem. Kljub zatrjevanju in obljubam gospodarstva Mislinjske doline da bo potem, ko bo vpeljan dostavni promet, promet po železnici povečalo, se to ni zgodilo.

Izgube je bilo skupaj že za 320.000 dinarjev in ker gospodarstvo ni bilo pripravljeno, da bi krilo izgubo, občinski skupščini Slovenj Gradec, ki je morala problematiko povsem konkretno reševati in odločati, ni preostalo drugega, kot da odpove pogodbo z ŽTP Maribor. Občinski proračun namreč ne bi prenesel še izdatkov za kritje izgube na železniški progi.

KDO JE KRIVEC ZA NASTALE RAZMERE?

Zadnje dni se v Mislinjski dolini pogosto vprašujejo, kdo je krivec, da ni več železnice. Krivce iščejo v glavnem izven Mislinjske doline, le redko kdo pa se ob tem vpraša, ali je bilo doma res storjeno vse za ohranitev železniške proge. Že površne analize namreč kažejo, da je pravzaprav gospodarstvo Mislinjske doline tisto, zaradi katerega je bil ukinjen železniški promet na tej progi. Ponekod drugod v Sloveniji, na področjih ob železniških progah, ki prav tako nimajo statusa javnih prog, se je gospodarstvo močneje zavzelo za ohranitev železniškega prometa in je promet po železnici večalo tako, da je zdaj poslovanje celo rentabilno kot je bil primer v Kamniku.

Predstavniki slovenjgraških delovnih organizacij pa spet zatrjujejo, da so bili prisiljeni preusmeriti promet z železnice na cesto zaradi previsokih prevoznih tarif, saj je prevoz od Dravograda do Slovenj Gradca veljal za vsak vagon še dodatnih 210 dinarjev, pa tudi zaradi tega, ker železnica ni storila veliko, da bi se promet povečal. Predstavniki delovnih organizacij na primer tudi zatrjujejo, da so železničarji obljubljali, da bodo razširili ranžirne in skladiščne prostore na železniških postajah v Velenju in Dravogradu, vendar pa doslej še niso prav ničesar storili. Zamude in čakanje so vsakdanji pojav pri nakladanju in razkladanju pošiljk in vagonov, to pa povzroča samo nove izdatke.

PRIZADEVANJA ZA OHRANITEV PROGE MED SLOVENJ GRADCEM IN DRAVOGRADOM

Ker je železniška proga med Mislinjo in Slovenj Gradcem že demontirana, se zdaj v Slovenj Gradcu zavzemajo za to, da bi ohranili progo vsaj na odseku med Slovenj Gradcem in Dravogradom in da bi temu 7 km dolgemu odseku železniške proge priznali status javne proge. Se pravi, da bi moral republiški izvršni svet spremeniti pred časom sprejeti sklep in zagotoviti kritje izgube, če ne bo zadosti prometa, oziroma če bodo stroški poslovanja večji kot pa ustvarjeni dohodek. Na zadnjem posvetovanju, ki ga je pripravil izvršni odbor občinske konference SZDL Slovenj Gradec, je direktor ŽTP Maribor Janko Kolarič izjavil, da bi podjetje lahko začasno prenehalo z demontažo proge — to je tudi storilo — vendar s tem problem še ne bo rešen. Progo je treba obnoviti, poraja pa se vprašanje, če bo gospodarstvo Mislinjske doline preusmerilo promet spet nazaj na železnico. Tarife so se pred meseci zvišale in so določene v odvisnosti od stroškov posamezne proge.

Se pravi, da je pravzaprav od samega slovenjgraškega gospodarstva odvisno, če bo še obstajala proga med njihovim mestom in Dravogradom.

(an)

BREST POHIŠTVO

Bogat asortiment damske jesenske konfekcije. Na oddelku damske konfekcije prodajamo ekskluzivne, visokomodne modele v omejenem številu.
V MODNI HIŠI razen damske tudi bogata izbira moške in otroške konfekcije in pletenin.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

POLLETNA BILANCA

Uradne ocene o rezultatih gospodarjenja v letošnjem prvem polletju sicer nismo slišali, vendar je na osnovi različnih podatkov, zlasti pa poročila republiškega sekretariata za gospodarstvo »o gibanju slovenskega gospodarstva v času januar—maj« mogoče sklepati, kakšna je polletna bilanca slovenskega gospodarskega življenja.

Tako gospodarstveniki ugotavljajo, da je v primerjavi s poprečnim indeksom industrijske proizvodnje hitreje naraščala proizvodnja izdelkov za široko porabo in sredstev za delo, počasneje pa proizvodnja reprodukcijskega materiala.

V okviru industrije so močno povečaie proizvodnjo elektroindustrija in kemična, kovinska ter tobačna industrija. Nasprotno pa zaostajata za lansko ravnijo razvoja premogovništvo in proizvodnja nafte, papirna industrija ter črna in barvasta metalurgija.

Dobava električne energije je potekala v redu. V oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom pa se kažejo težave, tako pri nabavi iz domačih virov kot iz uvoza.

Po podatkih za prvih pet mesecev so skupne zaloge izdelkov naraščale nekoliko hitreje kot proizvodnja, in to predvsem zaradi hitrejšega naraščanja zalog izdelkov za široko porabo, ki so bile v maju za 19 % večje od poprečnih zalog v letu 1969, nasprotno pa so zaloge sredstev za delo manjše kot v poprečju minulega leta.

Vrednost izvoza industrijskih izdelkov je bila v prvih petih mesecih letos za 20 % večja kakor v istem obdobju lani, kar pomeni, da je naraščala znatno hitreje kot proizvodnja.

Proizvodnjo *elektroenergije* so večkrat zavrle okvare na agregatih, zlasti pri TE Trbovlje II, ki je letos obratovala ves čas z zmanjšano zmogljivostjo. V hidrocentralah pa so se remontna dela zakasnila, kar je vplivalo predvsem na kakovost električne energije. Kljub omenjenim oviram je bila letos oskrba z elektroenergijo v Sloveniji zadovoljiva, zlasti zaradi dobav iz drugih republik, kar je omogočilo ugodno stanje vod v akumulacijskih bazenih hidrocentral.

Pridobivanje *premoga* letos že ves čas zastaja, na kar je poleg prenehanja obratovanja premogovnikov v Sečovljah in Presiki vplival tudi manjši odkup premoga za potrebe TE Trbovlje II in zmanjševanje zalog premoga pri večjih potrošnikih pod predpisani minimum. Stalno pomanjkanje jamskega lesa v tej panogi v nekaterih primerih že ogroža redno in varno obratovanje.

Pridobivanje *nafte in zemeljskega plina* še nadalje zaostaja zaradi izčrpanosti ležišč. Prav tako zaostaja predelava nafte zaradi težav v oskrbovanju z osnovno surovino.

Proizvodnja v *črni metalurgiji* se letos v primerjavi z istim obdobjem lani ni bistveno povečala. Zastoju te proizvodnje sta v glavnem kriva pomanjkanje starega in surovega železa, ferolegur in koksa.

V *barvasti metalurgiji* je proizvodnja letos skoraj povsem obtičala na lanski ravni. Pridobivanje rud je celo nižje kot v minulem letu, kar je predvsem posledica zaostajanja pri iskanju nahajališč svinčenocinkove rude v Mežici in siromašenja živosrebrne rude v Idriji. Zaradi pomanjkanja osnovnih surovin, predvsem cinkovih in svinčenih koncentratov, je povsem stagnirala tudi proizvodnja barvastih kovin. Ugodnejše se je razvijala le proizvodnja valjanih proizvodov.

Kovinska in *elektroindustrija* pa še naprej naglo napredujeta. Zlasti močan je porast proizvodnje gospodinjske opreme, prikolic za osebne avtomobile in proizvodov električne industrije. Zaostaja pa proizvodnja tovornih avtomobilov — ker kooperanti ne dobavljajo pravočasno sestavnih delov — in kovaška industrija zaradi prepočasnega prilagajanja izbire izdelkov zahtevam tržišča.

Proizvodnja *kemične industrije* se tudi letos naglo povečuje. Najbolj narašča proizvodnja umetnih mas, vlaken in farmacetskih izdelkov, v predelovalni kemični industriji pa proizvodnja izdelkov iz plastičnih mas ter kozmetičnih preparatov. Hitro rast te proizvodnje, ki izhaja pretežno iz petrokemičnih osnov, omogoča predvsem nenehna gradnja proizvodnih zmogljivosti, širjenje izbire izdelkov in ugodna prodaja. Manj ugodna je proizvodnja baznih — pretežno anorganskih — proizvodov. Kljub močnemu povpraševanju nekoliko zaostaja letošnja proizvodnja umetnih gnojil, deloma zaradi zastarelih zmogljivosti, deloma pa tudi zaradi zakasnitve dobav kalijevih soli iz uvoza.

V *industriji gradbenega materiala* se proizvodnja odvija v okviru predvidevanj, čeprav so v začetku leta slabe vremenske razmere zadrževale proizvodnjo v opekarnah, pomanjkanje koksa pa je oviralo izdelavo žlindrine volne. Gospodarstveniki še naprej računajo s povečanjem povpraševanja po gradbenem materialu, ki že močno presega možnosti domače proizvodnje, še zlasti v proizvodnji cementa in opeke.

Lesna industrija dosega zaenkrat še dokaj ugodno naraščanje proizvodnje, in to predvsem na osnovi večjega izkoriščanja sedanjih zmogljivosti ter izboljšanja izbire in kakovosti izdelkov. Čutiti pa je že zmanjšanje povpraševanja na domačem trgu, kar se odraža v naraščanju zalog izdelkov za široko porabo.

Proizvodnja *papirne industrije* je tudi letos zastala na lanski ravni. Glavni vzrok za to so težave glede zadostne preskrbe s celuloznim lesom iglavcev, letos pa že tudi s celuloznim lesom listavcev.

Tekstilna industrija ter *industrija usnja in obutve* sta dosegli letos le manjši porast proizvodnje. Občutno pa se povečuje proizvodnja v volnarskem in svilarskem sektorju. Preskrba s surovinami v tekstilni industriji poteka normalno, pri čemer pa izbira materiala ni vedno najbolj primerna. Velike zaloge bombažnih tkanin v nekaterih podjetjih še vedno polnijo skladišča.

V proizvodnji *usnja* je letos nastopilo delno izboljšanje. Čutiti je le težave v oskrbi s surovinami zaradi pomanjkanja kož iz uvoza. Obutvena industrija v izvozu ni več konkurenčna zaradi podražitve osnovnih surovin. Proizvodnja usnjene galanterije, ki je v minulih letih zaostajala, letos močno narašča.

Tudi proizvodnja *živilske industrije* je letos precej narasla, in to predvsem v predelavi sadja, proizvodnji rastlinskih olj in konzerviranju rib. Zelo je narasla tudi proizvodnja piva in brezalkoholnih pijač, medtem ko proizvodnja alkoholnih pijač rahlo upada. Povišanje cen svežemu mesu je imelo za posledico zmanjšanje potrošnje in s tem manjši zakol živine.

Visok porast proizvodnje so letos pokazale tudi *grafična*, zlasti pa še *tobačna* industrija, vendar je zaradi njihove nizke udeležbe v skupni industrijski proizvodnji odraz tega povečanja v celotni industriji manj pomemben.

Podrobnejši računi o uspehu (ali neuspehu) našega gospodarjenja povedo, da se je povečala industrijska proizvodnja v Sloveniji v letošnjem prvem polletju za približno 10 %, od tega proizvodnja izdelkov za široko porabo za kakih 15 %. Če bi šle vse proizvodne dobrine takoj v denar, bi lahko rekli, da smo uspešno gospodarili. Toda ker jih gre veliko v skladišča, pa takšna samozavest ni na mestu.

V. B.

STIKI S TUJINO

● KOPER

Zadnje dni avgusta je na povabilo Obalnega sindikalnega sveta Koper 4-članska delegacija modenskih sindikatov obiskala obalno področje. Ogledali so si proizvodnjo v podjetju »Tomos« in v Luki Koper ter v »Rudi« Izola. S predstavniki uprave, samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij so se pogovarjali o samoupravljanju ter o družbeno-političnem življenju in delu v podjetju. Seznanili so se tudi z dolgoročnim razvojem slovenske obale ter s položajem obiskanih podjetij v tem programu.

Ob koncu obiska so se predstavniki modenskih sindikatov pogovarjali z ožjim vodstvom Obalnega sindikalnega sveta Koper o nadaljnjem sodelovanju, ki naj bi se počasi razširilo na izmenjavo predavateljev o sindikalni problematiki, na zamenjavo kulturnih skupin itd. Prav tako naj bi se stiki razširili v posamezne delovne organizacije na obeh področjih, saj je v Modenski pokrajini zelo razvito kmetijstvo in keramika in bi lahko njihove uspešne strokovne rešitve prenesli tudi na naše področje.

Stiki z modenskimi sindikati, ki trajajo že sedem let, so pomembna oblika medsebojnega spoznavanja, izmenjave izkušenj in krepitve medsebojne solidarnosti in zaupanja med sosednima narodoma. To sodelovanje dobiva iz leta v leto vse bolj delovni pomen in akcije so konkretne in dobro pripravljene. K. C.

DOPISNIKI POROČAJO

● CELJE

KONFERENCA SAMOUPRAVLJAVCEV

Medobčinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti bo s posebno anketo poskušal ugotoviti, ali je v samoupravnih organih dovolj zanimanja za pripravo konference samoupravljavcev s področja družbenih dejavnosti. Če bo zamisel sprejeta, bodo ustanovili poseben pripravljalni odbor, sestavljen iz predstavnikov samoupravljanja, družbeno političnih skupnosti in sindikata.

Po predvidevanjih bi bila konferenca konec leta ali v februarju prihodnjega leta. Njen namen pa bi bil v tem, da uredi in nadalje krepi in razvija samoupravne odnose v družbenih dejavnostih.

Že sedaj je medobčinski odbor pripravil nekatera okvirna vprašanja, ki bodo lahko prišla na dnevni red konference. To so predvsem vprašanja o dohodku v družbenih dejavnostih, o spreminjanju odnosov z družbenim in samoupravnim dogovarjanjem idr. MILAN BRECL

● SLOVENSKE KONJICE

TUDI PONOČI Z AVTOBUSOM

Občinski sindikalni svet v Slovenskih Konjicah bo v kratkem zbral podatke o številu zaposlenih delavcev v gospodarskih organizacijah na območju Slovenskih Konjic in Zreč, ki delajo v popoldanski in nočni izmeni ter stanujejo v Stranicah in okoliških krajih. Za prihod na delo v nočni izmeni in za odhod z dela v popoldanski izmeni ti delavci nimajo nobene primerne avtobusne zveze. Poleti si nekako pomagajo z motorji, mopedi in kolesi, pozimi pa odpovedo tudi ta prevozna sredstva ter morajo hoditi peš v obe smeri. Občinsko vodstvo sindikatov želi ugotoviti število teh delavcev zato, da bi lahko pričelo akcijo za uvedbo nove, to je nočne avtobusne proge med Stranicami in Slovenskimi Konjicami v razdalji okoli 7 do 8 kilometrov. Na podoben način so namreč rešili enako zadevo pred leti na relaciji Slovenske Konjice—Oplotnica, kjer se prav tako v poznih večernih urah vozi v obe smeri večje število delavcev, medtem ko je bil prevoz za Zreče urejen že pred kakimi desetimi leti. V. L.

● KOČEVJE

BOLJŠE VARSTVO PRI DELU

Uveljavljanje sistema varstva pri delu in stanje varstva pri delu se v delovnih kolektivih kočevske občine v zadnjem obdobju zboljšuje. Organi samoupravljanja, strokovne službe varstva pri delu, kot vodilni kadri vedno bolj odgovorno rešujejo ta vprašanja. V večjih delovnih organizacijah vprašanje poškodb obravnavajo s stališča dohodka in ekonomičnosti poslovanja, saj sedaj delovna organizacija nosi vse stroške in druge obveznosti za primer poškodbe, invalidnosti ali zdravstvene okvare delavca, če je do takih posledic prišlo zaradi opustitve predpisov in ukrepov varstva pri delu. U. D.

Podpora nadaljnjemu razvoju zasebnega dela

Še nerešena vprašanja s področja zasebnega dela ne bi smela zavirati njegovega nadaljnjega razvoja

Na svoji seji 10. t. m. je predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti obravnavalo stališča in predloge v zvezi z razvojem osebnega dela z zasebnimi sredstvi za delo. Razprava o teh vprašanjih je potekala na podlagi gradiva, ki je bilo v obliki tez obdelano v raznih odborih zvezne skupščine in na podlagi skupnega gradiva predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije ter predsedstva zvezne konference Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije.

Ker zaradi zaključka redakcije našega tednika v tej številki ne moremo poročati o tej seji, smo zaprosili predsednika RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti JOŽETA VIDICA, da nam obrazloži stališča tega sindikata o osebnem delu z zasebnimi sredstvi za delo. Tovariš Vidic nam je o tej problematiki povedal naslednje:

»Pri nastajanju gradiva o problematiki osebnega dela je naš sindikat aktivno sodeloval in naša stališča so tudi dobila svoje mesto v tem gradivu. Vztrajali smo zlasti na tem, da je osebnemu delu potrebno posvečati polno pozornost tudi v bodoče, saj to narekujejo tehtni razlogi.

Republiški odbor našega sindikata meni, da je potrebno osebno delo razvijati naprej, saj družbeni sektor ne more zadovoljiti vseh potreb na področju terciarnih dejavnosti. Menimo tudi, da zasebnega dela nikakor ne bi bilo smotrno zavirati tudi zaradi tega, ker pripravljenost naših občanov na osebno delo z zasebnimi delovnimi sredstvi pomeni hkrati tudi njihovo pripravljenost, da zadovoljujejo vedno večje potrebe prebivalstva — to pa vsekakor prispeva k našemu življenjskemu standardu.

Upoštevati moramo seveda tudi dejstvo, da na sedanji stopnji razvoja proizvajalnih sil zasebno delo pomeni izredno koristno dopolnitev uslug družbenega sektorja, zlasti pa popestritev ponudbe. Pri taki naši opredelitvi do zasebnega dela računamo seveda tudi z geografskim položajem Slovenije in z dejstvom, da povečanje življenjskega standarda in odprtost naših meja sili naše nacionalno gospodarstvo, da v svoji konkretni, dolgoročni nacionalni politiki poišče vse možne načine, tako za zadovoljevanje potreb našega prebivalstva kakor tudi za zadovoljitev potreb vseh tistih, ki prihajajo k nam iz inozemstva.

Po našem mnenju bi bilo nujno, da v nacionalno usmeritev našega gospodarskega razvoja vključimo na vsak način tudi zagotovilo vsem delavcem, ki se vračajo iz inozemstva s prihranjenim denarjem, da bodo lahko v terciarnih dejavnostih aktivno delovali kot nosilci določene gospodarske dejavnosti; tu mislimo predvsem na gostinstvo, obrt, prevozništvo itd.

NUJNA JE DOPOLNITEV DELOVNE ZAKONODAJE

Z vsem tem v zvezi pa se seveda pred našo družbo, še posebej pa pred naš sindikat postavlja vprašanje, kako urediti vse tiste probleme, ki se nujno rojevajo z razvojem zasebnega dela. Tu gre predvsem za razna vprašanja s področja delovne zakonodaje.

Naš odbor je med ostalim podrobneje zasledoval tudi izvajanje sedanjega Zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnikih. Pri tem smo ugotovili, da se mnoga določila tega zakona ne izvajajo, kar velja tudi za nekatera določila Temeljnega zakona o delovnih razmerjih.

Ugotovili smo na primer, da delovne pogodbe v mnogih primerih sploh niso bile sklenjene ali pa so bile zelo pomanjkljive. Ugotovili smo tudi, da so pogoji dela in nagrajevanja za delo pogosto neustrezni in dokaj slabši od pogojev v družbenem sektorju. Vse to pa pomeni seveda kršenje pravic delavcev, ki delajo pri zasebnikih.

Omeniti moramo vsekakor tudi to, da je nadzor nad izvajanjem omenjenih zakonskih določil zelo pomanjkljiv in neučinkovit. Sploh pa se je izkazalo, da je sedanji Zakon o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnikih, že zastarel in da ne ustreza več današnjim zahtevam. Zato smo naši republiški skupščini tudi predlagali postopek za izdajo novega zakona, hkrati pa smo v celoti izdelali tudi predlog tega zakona.

V našem predlogu novega zakona smo med drugim predvideli uvedbo novega instituta, to se pravi uzakonitev tako imenovane kolektivne pogodbe, ki naj bi podobno kot družbeni dogovor v družbenem sektorju urejala razna vprašanja na področju dela v zasebnem sektorju. Po našem mnenju naj novi republiški zakon ne bi urejeval raznih podrobnosti, temveč naj bi odprl možnost za specifično urejanje obsega pravic in dolžnosti med delavci in delodajalci. To naj bi se uresničilo s kolektivnimi pogodbami v obrti, gostinstvu itd.

Spremembe in dopolnitve Temeljnega zakona o delovnih razmerjih dopuščajo možnost samoupravnega dogovarjanja tudi v družbenem sektorju. Takšno možnost naj bi dopuščal tudi novi Zakon o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnikih. Kolektivne pogodbe pa naj bi sklepali pristojni sindikalni organi in organi gospodarske zbornice oziroma drugi organi, če delodajalci niso člani zbornice.

Prepričani smo, da nekatera določila sedanjega Zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnikih, večkrat ne nudijo zadostne opore za smiselno urejanje delovnih razmerij. Tako sedaj na primer ni jasno, ali se delavec lahko odpusti z dela brez poprejšnje odpovedi, če je na primer večkrat hudo kršil svoje delovne dolžnosti, s čimer pa sicer ni storil kaznivega dejanja, ki ga zakon preganja. Sedaj je tudi sporno, kako reševati spore ob prenehanju delovnega razmerja v primerih, ko sploh ni bila sklenjena pismena delovna pogodba, katero bi sicer zasebni delodajalec moral skleniti z delavcem. Omenim naj tudi to, da so po določilih sedanjega zakona osebni dohodki delavcev, ki delajo pri zasebnikih, zagotovljeni najmanj na ravni poprečnih osebnih dohodkov v družbenem sektorju. To pa je nekakšno administrativno urejanje tega vprašanja, ki preprečuje možnosti za večje prilagajanje višine osebnih dohodkov omenjenih delavcev njihovim dejanskim delovnim rezultatom.

Imamo torej vrsto nerešenih vprašanj, ki so povezana z nadaljnjim razvojem zasebnega sektorja. S tem v zvezi smo v republiškem odboru našega sindikata mnenja, da so ta nerešena vprašanja sicer pereč problem, ki pa vendar ne bi smel zavirati nadaljnjega, še hitrejšega razvoja osebnega dela z zasebnimi delovnimi sredstvi. Prav tako tudi menimo, da bi morali storiti vse za dokončno oblikovanje besedila novega Zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnikih in ta zakon seveda tudi čimprej sprejeti! M. P.

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970
Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA

Za vas izdeluje
BREST Cerknica

SLOVENIJA VINO

LJUBLJANA, BREŽICE, MARIBOR, ORMOŽ, ZAGREB, BEOGRAD, PALIĆ, NEGOTIN, REKOVAC, SARAJEVO, SKOPJE, OHRID

Po uspešnem prodoru vina v blokpaku v Franciji, Španiji, Italiji, Portugalski, Argentini vam SLOVENIJA VINO, ki kot prvo podjetje v Jugoslaviji polni vino v to revolucionarno, novo embalažo, predstavlja vino

KEVEDINKA — ROSE Slovin, polnjen v blokpak embalažo

Kaj je blokpak?

Blokpak je posebna 5-slojna kartonka, ki odlično ščiti vino pred zrakom, svetlobo in temperaturnimi spremembami in prinaša nove momente v trgovini z vinom.
In kakšne prednosti prinaša blokpak?
Blokpak je:
— poceni in praktičen
— ne more se razbiti
— lahek in praktičen za prenos in transport
— ni treba vračati praznih steklenic
— ni treba plačati steklenic

SODELOVANJE AVSTRIJSKIH IN JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV

PREPREČITI NEORGANIZIRANO ZAPOSLOVANJE

Minuli teden so se v Ljubljani pogovarjali predstavniki Zveze sindikatov Avstrije (Österreichischer Gewerkschaftsbund) in Zveze sindikatov Jugoslavije o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v Avstriji. Razgovor je vodil član komisije sveta ZSJ za mednarodne odnose BRANKO BABIČ, za Zvezo sindikatov Avstrije pa sekretar WILHELM HOYDA.

Osnovni namen sestanka v Ljubljani je bil pripraviti stališča in predloge sindikatov obeh držav pristojnim organom avstrijske in jugoslovanske vlade ter njuni mešani komisiji. Ta se bo sestala v začetku oktobra prav zaradi težav, ki nastajajo v zvezi z zaposlovanjem naših delavcev v Avstriji mimo določil posebnega sporazuma.

Zaposlovanje naših delavcev urejajo za to pooblaščeni zavodi za zaposlovanje. Precej delavcev pa se zaposluje mimo njih bodisi na najrazličnejše oglase v naših časnikih, na tihe nabore ali s posredovanjem znancev. Neobveščeni in nepoučeni nasedajo laskavim obljubam delodajalcev, ki kaj radi zanemarjajo določila meddržavnega sporazuma o zaposlovanju naših delavcev. Niso jim mar ne njihove pravice do socialnega zavarovanja ne pogoji in možnosti za prebivanje ter prehrano. Šele ko pride do medsebojnih sporov, se prizadeti delavci obračajo po pomoč — žal prepozno in na napačne naslove.

Da bi težave, ki nastajajo z neorganiziranim zaposlovanjem jugoslovanskih delavcev v Avstriji kar se da zmanjšali, pričakujejo sindikati Avstrije in Jugoslavije, da bosta vladi obeh držav njihove predloge sprejeli.

Ker o predlogih in stališčih sindikatov ob zaključku redakcije še ne moremo poročati, jih bomo objavili prihodnji teden. D. R.

PODOBE NAŠEGA ČASA

DOSLEDNO IN DO KONCA

— Ne vem, ali bi se jezil ali smejal, je rekel. Sonce naju je prijetno grelo po hrbtih. Na valovih so se zibale jadrnice.

— Jaz bi se nikoli ne spuščal v kaj takega, je nadaljeval — pa sta mi pravila: »Kdor danes ne riskira, je figamož!« Če sta že na obali, da gresta tudi v Trst; take priložnosti ne bosta več zlepa doživela, ko sta kar naprej doma. In sta iz kupa žemelj izbrala najbolj tolsto, potisnila vanjo pet tisoč lir in jo pomešala med druge, ki smo jih zjutraj kupili v portoroški pekariji. Svakinja je rekla, da ima ležanja na mivki in Trsta že čez glavo in da ju ne bo čakala, tast in tašča pa sta zaskrbljeno rekla, da bosta tvegala. Naj bo, kar bo! In sta si zložila malico v torbo ter sedla v avtobus.

Pospremil sem ju s pogledom: bila sta bleda in ko sta nama pomahala, sta se jima, če sem prav videl, tresli roki.

Kaj vse mora človek dandanes doživeti, ne!?

Pa ni bilo hudega! Žemlje ni na carini nihče pretipaval, kaj šele, da bi jih lomil. Kakor sta nam kasneje pravila, so se cariniki do vseh potnikov vedli nadvse spodobno.

V Portorož sta se kljub temu vrnila zaskrbljena in potrta. Brez besed sta potegnila prt s košare za kruh in prestrašeno vprašala: »Kje so žemlje?«

»Štefka jih je vzela, kar jih je ostalo,« sem rekel. »Sta lačna?«

»Ne, to ne! Ampak lire! Štefka je vzela tudi lire. V najinih žemljah jih ni bilo: vse sva razcefrala.«

Ubožca! Stekel sem na pošto in poslal v Ljubljano telegram: NE JEJ ŽEMELJ! Potem sem ju tolažil, kakor sem vedel in znal. Proti večeru se je pripeljal v počitniški dom pismonoša na rumenem mopedu. V brzojavki je pisalo: NAJDENO! Spet smo bili vsi srečni in zadovoljni.

Obrnil se je na hrbet, da bi ga sonce še spredaj ogrelo, in rekel: — Pa glej, da ne boš tega kje napisal. Ne bi rad, da se zve. Sam nisem bil zraven, ampak kaznivo je menda že, če veš, pa ne poveš, ne? Sicer pa se godijo še veliko hujše stvari, ki jih nihče ne obeša na veliki zvon, a tudi do konca se nikoli ne gre! Zakaj bi se šlo le pri meni?!

Tako sem trdno sklenil, da o tej fiktivni transakciji žemlje s pet tisoč lirami na relaciji Portorož—Trst in telegrafski korespondenci, ki jo je spremljala, ne bom živi duši črhnil besede.

Ampak, medtem so se stvari temeljito spremenile. Ko sem namreč prišel z dopusta, me je čakalo napeto branje o uvozu sto in več neocarinjenih avtomobilov, o cisternah alkohola, ki je bil kdaj pa kdaj tudi voda, o kljukah, ki so se spremenile v tranzistorje, o milijonih lir, ki so izginile kot kafra (kot pred leti hrib boksita ob jadranski obali) in o zabojih cigaret, ki plavajo po morju (kar pa ni nagradna igra Vjesnika u srijedu). A kar je najbolj omajalo moj sklep o molku: pravijo, da bomo šli do konca. Kdor je kriv, naj odgovarja! Kriv pa naj ne bo tisti, ki mu ni kaj vzeti, ampak tisti, ki...

Pa nikar zdaj ne mislite, da sem apriori nastrojen zoper direktorje in druge vodilne, ki se ponavadi ob takih škandalih na vse kriplje otresajo odgovornosti in na vseh koncih in krajih prosijo za pomoč in zaščito.

Kakor vidite, sem se s pripovedjo te zgodbe tudi sam vključil v splošno družbeno akcijo za krepitev odgovornosti in poslovne morale. In naj mi moj slučajni sobesednik s plaže ne zameri: ko bodo za svoja dela odgovarjali vsi tisti, ki so zakrivili letošnje poletne transakcijske škandale, bom prišel tudi jaz s konkretnimi imeni na dan, ne morem drugače! Če ima tasta in taščo tako v číslih, kot pravi, naj ju lepo pripravi za prihod miličnikov. To je edino, s čimer lahko svojemu sobesedniku s plaže povrnem nepremišljeno zaupanje, z nadaljnjim molkom ne, ker mi tega vest ne dovoli.

Kaj hočemo, razmere so se spremenile, zapihal je nov veter, jadra je treba naravnati v drugo smer.

VINKO BLATNIK

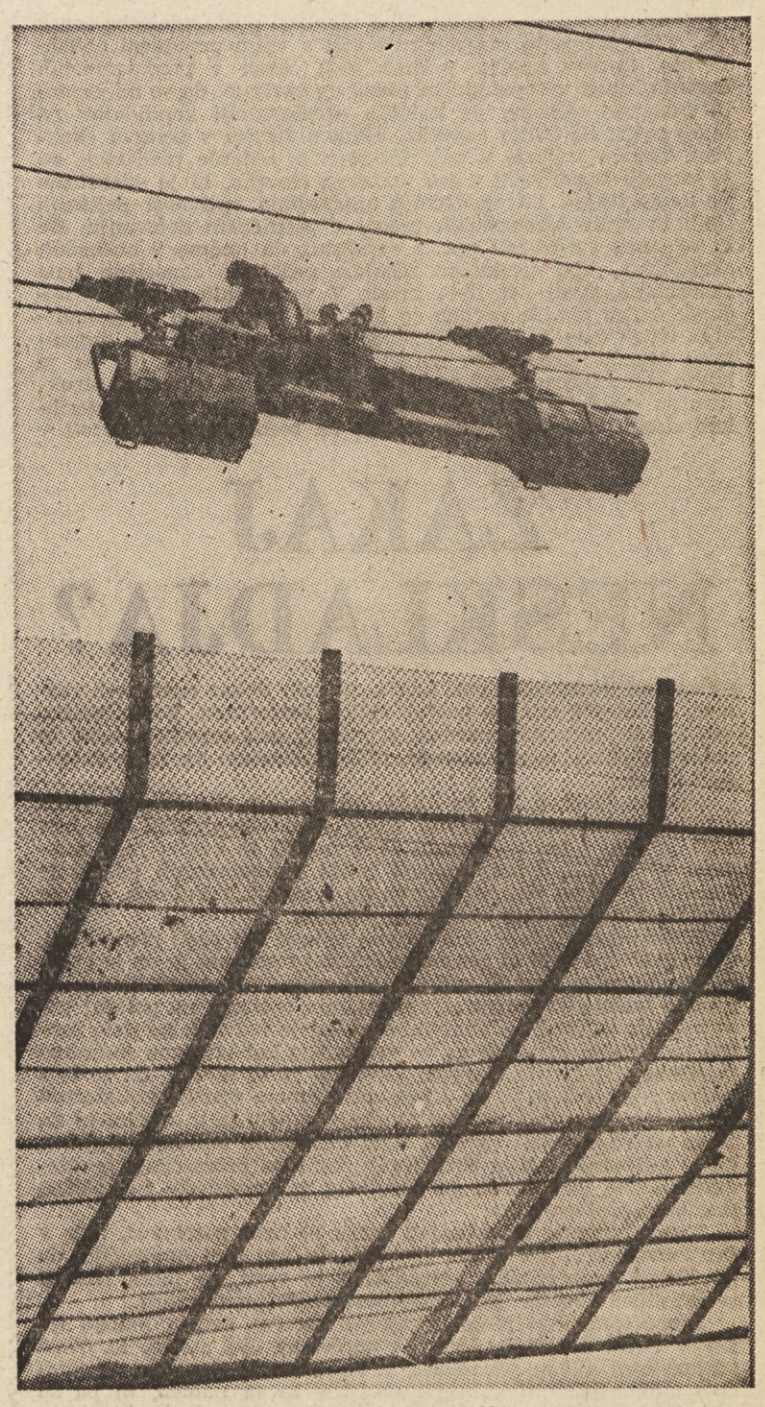

Med nebom in zemljo

V ŠEMPETRSKI TOVARNI AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV ŽE RAZPRAVLJAJO O NOVEM STATUTU

PO POTEH PETNAJSTEGA AMANDMAJA

Tudi za vodilne delavce šempetrske tovarne avtoelektričnih izdelkov je letošnje leto minilo v znamenju razprav o petnajstem amandmaju. Na sestankih in srečanjih so se vedno znova vračali k tisti točki amandmaja, ki govori o razširitvi samoupravnih odnosov na posamezne enote združenega dela. Predstavniki osnovne organizacije ZK, zastopniki mladine, bivših borcev, sindikata in samoupravnih organov podjetja so oblikovali in potrdili resolucijo, na osnovi katere bodo sprejemali nov statut.

Temeljni akt podjetja bo usmerjal svoj delovni kolektiv na pot rasti in napredka, mu odpiral neslutene perspektive, ga podpiral v težnji po nenehnem izboljševanju delovnih rezultatov, mu zagotovil pomembno mesto med domačimi proizvajalci tovrstnih izdelkov, ter ga vzpodbujal takrat, ko bodo njegovi proizvodi konkurirali na tujem tržišču.

Vodilni možje tovarne in zastopniki družbeno-političnih organizacij so statut že temeljito prerešetali, upravni odbor pa ga bo v kratkem v kopijah razdelil tudi med ostale člane delovnega kolektiva. Sledila bo javna razprava po oddelkih. Tako bo vsak posameznik seznanjen z vsebino statuta, še preden bo le-ta dokončno sprejet. Statut mu bo pojasnil, kakšne pravice in dolžnosti mu pripadajo kot delovnemu človeku in samoupravljavcu, posamezni členi ga bodo seznanili o tistih stvareh, o katerih odloča tovarna, drugi spet mu bodo povedali, kje ima glavno besedo Združeno podjetje Iskra. Vsak zaposleni bo lahko jasno in glasno povedal svoje mnenje, pomisleke, pripombe, z argumenti bo pobijal tista stališča, za katera bo prepričan, da ne koristijo celoti, preprosto zato, ker branijo osebne interese, na drugi strani pa bo lahko vsak zagovarjal tiste ideje, ki bodo v prvi vrsti upoštevale dobro vseh. Brez kakršnihkoli posrednikov bo lahko vsak zaposleni odločal o tem, kaj je koristno in kaj lahko škodi. In vsakdo, ki se bo v tem, ali podobnih trenutkih skliceval na predstavniška telesa, češ, »kaj bom jaz govoril, saj so za to drugi poklicani«, se mora krepko zavedati, da se s tem odreka ne le svojim pravicam, temveč tudi dolžnostim. Mnenje, ki ostane neizrečeno iz tega ali onega razloga, je lahko še kako pomembno.

Tovarna avtoelektričnih izdelkov iz Šempetra ima status samostojne organizacije znotraj Združenega podjetja Iskra in je pravna oseba. Odnosi med njima so tipično pogodbeni, pravzaprav gre v tem primeru za integracijo dveh poslovnih partnerjev, ki ju družijo skupni ekonomski interesi. Posamezne organizacije znotraj Združenega podjetja Iskra prevzemajo nase vedno večji delež odgovornosti. To nam tudi daje odgovor na vprašanje, zakaj se v šempetrski Iskri s tolikšno vnemo zavzemajo za tisto točko ustavnega amandmaja, ki predvideva razširitev samoupravljanja na individualne enote. Tudi pripombe na predlog statuta, ki ga je dalo Združeno podjetje Iskra v razpravo svojim organizacijam, so v Tovarni avtoelektričnih izdelkov oblikovali v duhu ustavnih sprememb.

V. KOGEJ

pohištvo in oprema za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

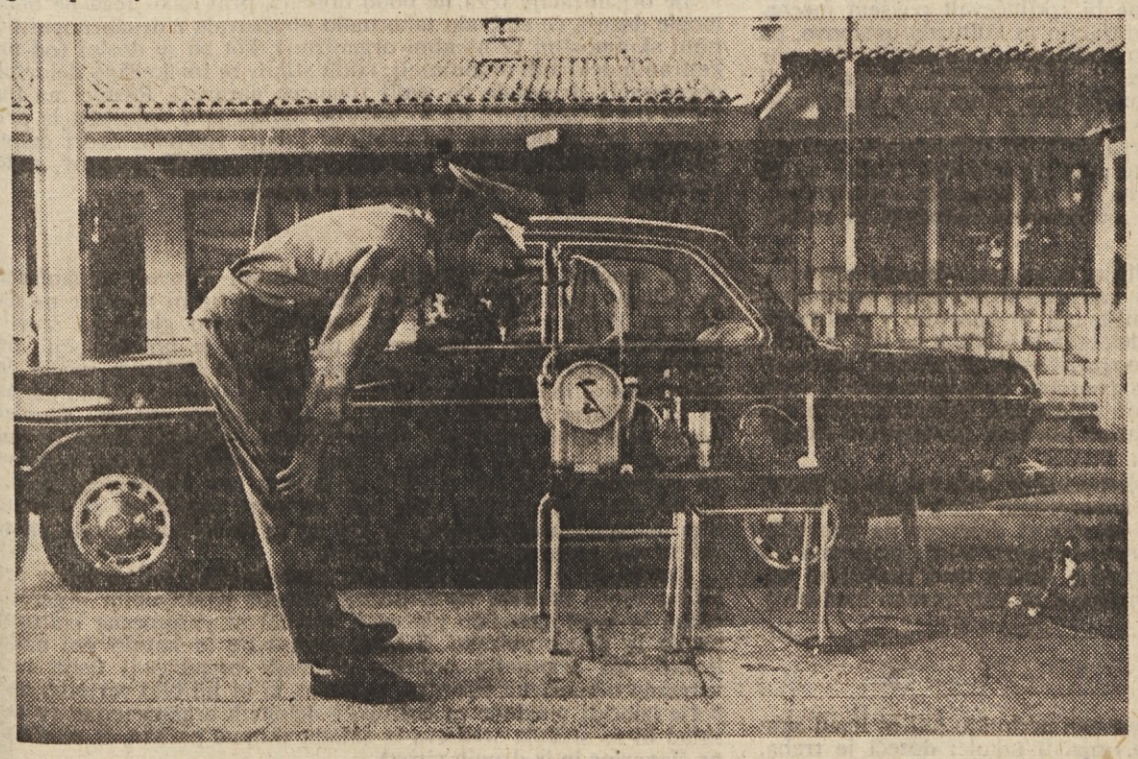

Delo obmejnih miličnikov in carinikov na mejnih prehodih je zelo naporno. Razen tega, da so kar naprej izpostavljeni različnemu vremenu, so tu še izpušni plini iz tisočev in tisočev osebnih in tovornih avtomobilov, ki vsak dan potujejo čez ta ali oni mejni prehod. Prav zaradi tega, da bi ugotovili, kolikšna je škodljivost izpušnih plinov za delavce, ki delajo na mejnem prehodu v Rožni dolini pri Novi Gorici, so te dni opravili specialne meritve. Toda merilci onesnaženega zraka so si izbrali kaj neroden dan. Prav tega dne — bilo je minuli četrtek — je potovalo čez ta mejni prehod minimalno število motornih vozil. Sicer pa je znano, da čez ta prehod ob »špicah« potuje tudi več deset tisoč najrazličnejših motornih vozil. — Foto: M. Ž.

PO SEJI MEDOBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV ZA CELJSKO PODROČJE

Iskanje novih metod za uspešnejše delo

Splošno gradbeno podjetje iz Rogaške Slatine je bilo že četrto podjetje, ki je organiziralo sestanek medobčinskega odbora sindikata gradbenih delavcev celjskega območja. Sestanka se je poleg članov medobčinskega odbora udeležil še tajnik republiškega odbora gradbincev, Štefan Horvat, ter direktorji in računovodje gradbenih podjetij celjskega območja.

Največji poudarek na sestanku so udeleženci namenili primerjalni analizi po periodičnih obračunih za prvo polletje 1970 celjskih gradbenih podjetij. V analizi so bili obdelani podatki o poslovnih rezultatih, kapacitetah in ekspanziji gradbene operative. Tovrstna analiza je bila prvi poizkus v Sloveniji, da se na področju medobčinskega odbora analizira dejavnost gradbene operative. Namen, kontrolirati izvajanje samoupravnih sporazumov v gradbeništvu, je bil dosežen. Prvi poizkus analiziranja in primerjav je bil nadvse uspešen. Vsi sodelujoči so izrazili željo, da se takšna analiza pripravi tudi ob tričetrtletju in ob koncu leta. Prav tako so formirali tudi komisijo, ki bo vse podatke o delu gradbene operative v sodelovanju s Službo družbenega knjigovodstva preanalizirala in pripravila za bodoče razprave.

Precejšnjega poudarka pa je bila deležna tudi razprava o pripravah na občne zbore osnovnih organizacij sindikata. Odločili so se za enoten pristop in izvedbo občnih zborov. Tako bodo občne zbore izvedli od 15. oktobra do 30. novembra. Izjema je le Žalec, kjer se še niso odločili, ali bodo imeli občne zbore v letošnjem ali prihodnjem letu. Vsi pa so si bili enotni, da je treba največ pozornosti posvetiti kadrovskim vprašanjem.

Za mnoge udeležence pa je bil zelo zanimiv tudi podatek, da je medobčinski odbor že pripravil osnutek akta, ki bo urejeval povračilo škode, ki jo povzroči delavec, ki svoje delo samovoljno zapusti.

Na naslednji seji, ki bo predvidoma ob koncu septembra in jo bo organiziralo gradbeno podjetje GRADNJA iz Žalca, bodo razpravljali o politiki terenskega dodatka in o poteku priprav na občne zbore.

Milan Brecl

Ali veste...

... da so revne občine v severovzhodni Sloveniji prispevale k modernizaciji republiških cest 34 % svojega denarja, bogatejše slovenske občine pa le 25 %, iz česar sledi, da je velika razlika med načelno politiko cestnega sklada in uresničevanjem te politike. Morali bi radikalno spremeniti sistem financiranja cest in upoštevati nauk sodobnih motoriziranih držav, kjer usmerjajo vsa sredstva, pridobljena s prodajo goriva, za graditev in modernizacijo cest;

ZAKAJ NESKLADJA?

Kot je znano, so zadnji volilni rezultati glede udeležbe žensk v skupščinskih organih najslabši v vsem povojnem obdobju. Čeprav analize o dejavnosti žensk v predstavniških organih, zlasti v republiki in zvezi, ugotavljajo, da so odbornice in poslanke aktivne, pa naletijo predlagatelji kandidatov na hude ovire, ko želijo povečati njihovo število v sestavu skupščin. Težave izvirajo v največji meri iz sedanje predstave, da je mogoče kandidirati samo takšnega človeka, ki je »družbeno že uveljavljen«, kar ponazarja premajhno vplivnost delovnih ljudi in vpliv birokratskih teženj v političnem delovanju. Ne bi se smeli sprijazniti npr. z dejstvom, da imamo v občinskih skupščinah, kjer praktično rešujejo probleme zaposlene žene in družine, manj kot 10 % žensk. V vodstvenih aktivih v občinah in na drugih ravneh se kaj radi sprijaznijo z ugotovitvijo, da ni mogoče pridobiti žensk v vodstva množičnih organizacij zaradi »premajhne zavzetosti in vztrajnosti«. To pa je lahko samo izgovor, saj problemi pri skrbi za primerno strukturo po spolih v političnih organih, v gospodarstvu ali katerihkoli drugih vodstvih lahko kažejo na resne pomanjkljivosti v našem političnem sistemu. Lahko so celo dokaz nezdravih razmer, v katerih ima še precej vpliva karierizem, komolčarstvo itd. Vse te lastnosti so ženski populaciji bolj tuje kot moški in dokler zmagujejo take metode, težko računamo na večjo dejavnost žensk.

Število žensk v ZK in SZDL ne narašča, čeprav smo priča hitremu povečevanju števila žensk med zaposlenimi (po letu 1965 je med novozaposlenimi 57 % žensk) in deklet med mladino, ki se šola. Nezastopanost žensk v posameznih telesih je rezultat ne samo slabega odnosa do ženskega vprašanja, ampak predvsem neprimerne kadrovske politike.

Slej ko prej ostaja naša glavna naloga boj proti mentaliteti, da je poklicno delo za žensko prehodnega pomena in da je predvsem posledica nizkih osebnih dohodkov. Ta razmišljanja so sprta s tehnološko revolucijo in njenim vplivom na položaj posameznika in družine. Prav tako znižujejo ustvarjalno delo ženske na mezdni odnos in ga ne vrednotijo kot bistveno sestavino družbenega položaja človeka. Zavedati bi se morali, da se le s proizvodnim delom in na njem zasnovanem družbenem statusu v temelju spreminja položaj ženske v družbi in v družini in da je to nujen element razvoja vseh družbenih odnosov. Dejstvo, da je med zaposlenimi 40 % žensk, kaže na preraščanje problematike žena iz socialne in ideološke v ekonomsko in splošno družbeno problematiko.

Visoka stopnja zaposlenosti žensk ni naša posebnost, toda v družbenem urejanju tistih vprašanj, ki naj ženi omogočijo, da bo hkrati proizvajalka, upravljalka in mati, se mora izraziti socialistična vsebina in originalnost naših prizadevanj.

Prepočasno razvijanje otroškega varstva poraja mnogo težav v tistih družinah, kjer sta zaposlena oba starša, in ovira zdravo rast mlade generacije. Z zakonom o otroškem varstvu smo sicer uzakonili zbiranje sredstev za ta namen, ki pa so premajhna, da bi z njimi lahko dohiteli potrebe družin in otrok. Zato bi si morali prizadevati, da bi ta sredstva povečali s krajevnimi samoprispevki in prispevki delovnih organizacij. Kolikor bolj celovito bomo reševali vprašanje otroškega varstva, celotno področje vzgoje itd., toliko več bomo prispevali k ustvarjanju pogojev za odpravljanje tistih težav, ki jih ima ženska v zvezi s svojo polno uveljavitvijo v proizvodnem, političnem in družbenem življenju.

Čeprav vprašanja gospodinjstva in vzgoje otrok ne smemo obravnavati kot izključno žensko vprašanje, nam primeri iz prakse najbolj nazorno kažejo, da je to breme še vedno pretežno na ramenih žene. To dokazuje tudi dejstvo, da se v glavnem uspejo uveljaviti le neporočene ženske. V vodstvih mladinskih organizacij je npr. polovico deklet in fantov in med njimi ni razlike v uspešnosti dela, toda po poroki se dekleta najbolj pogosto umaknejo iz družbene aktivnosti.

O vseh teh vprašanjih je na eni svojih sej razpravljal tudi sekretariat CK ZKS. Centralnemu komiteju ZKS je priporočil, naj na prihodnjih plenumih o socialnem razločevanju, družbeno političnem sistemu, narodni obrambi itd. posveti več pozornosti družbenemu uveljavljanju žensk. Razen tega bo pomagal Republiški konferenci SZDL pri pripravah za eno jesenskih sej, na kateri bodo obravnavali problematiko družbenega položaja in aktivnosti žensk.

KORISTEN RAZGOVOR O INFORMIRANJU V DELOVNIH ORGANIZACIJAH OBALNEGA PODROČJA

Točna opredelitev obveščanja prodira v interne akte

V Izoli je bil v začetku septembra razgovor predstavnikov obalnega sindikalnega sveta, urednikov glasil tamkajšnjih delovnih organizacij, članov odbora obalnega sindikalnega sveta za tisk in informiranje v delovnih organizacijah in predstavnikov nekaterih osnovnih sindikalnih organizacij. Osnovna tema razgovora je bila iskanje ukrepov in akcij, da se v čim več delovnih organizacijah obalnega področja začne zaposlene organizirano obveščati o dogajanju v delovnih skupnostih in da tamkajšnje osnovne organizacije v takšnih prizadevanjih storijo svoje.

Razgovor v Izoli sta vzorno pripravila tajnik obalnega sindikalnega sveta v Kopru CIRIL KOPRIVC in predsednik odbora za tisk in informiranje v delovnih organizacijah VALENTIN VRČON. Po uvodnih besedah o pomenu in vlogi osnovnih organizacij Zveze sindikatov, kar zadeva organizirano obveščanje v delovnih organizacijah in po glavnih informacijah o raziskavi »Vsebina glasil delovnih organizacij Slovenije« je v razpravi sodelovalo več kot deset udeležencev. Njihovo mnenje, stališča in predloge je mogoče v kratkem takole povzeti:

● Informiranost delavcev je ob vse večji razvejanosti samoupravljanja pomemben element boljšega reševanja proizvodnih in vseh drugih vprašanj v delovnih organizacijah. Brez točnega, popolnega in pravočasnega obveščanja zaposlenih ni in ne more biti dobrega in objektivnega odločanja v organih samoupravljanja. Slabo ali nezadostno obveščanje je včasih — čeprav ne edini — vzrok za različne težave in zaostritve odnosov v delovnih organizacijah.

● Obveščanje je sestavni del samoupravnega, gospodarskega in političnega življenja ter dela v delovnih organizacijah. Tako v interni zakonodaji kakor tudi v kadrovski politiki sleherne delovne organizacije mora dobiti ustrezno mesto. Sindikati se morajo zavzemati, da se v statutih jasno opredelijo pravice in dolžnosti zaposlenih v zvezi z obveščanjem in da organi samoupravljanja izvolijo posebne odbore za informiranje, ki bodo delovali v svojstvu kolektivnih izvršilnih organov.

● Za kvalitetno obveščanje so odgovorni tako vodilni delavci z direktorjem na čelu kakor tudi strokovnjaki, člani organov samoupravljanja in predstavniki družbeno-političnih organizacij. Naloga osnovnih organizacij Zveze sindikatov je od organov samoupravljanja zahtevati vzpostavitev ustreznega sistema obveščanja, ki zaposlenim omogoča pravočasno zvedeti za vsebino predvidenih samoupravnih odločitev in ki jih spodbuja s predlogi, pripombami in dopolnitvami tudi vplivati na take odločitve. Hkrati pa je naloga osnovnih organizacij ZSS tudi uporabljati obstoječe načine obveščanja za boljšo povezavo s sindikalnim članstvom in za obveščanje članstva o delovanju sindikatov.

● Nobena delovna organizacija se ne more zapirati v ozek krog lastnih problemov. Kot del širšega sistema med seboj povezanih in odvisnih organizacij mora omogočati občanom vpogled v njeno poslovanje. Zato mora sistem obveščanja v povezavi z množičnimi komunikacijskimi sredstvi seznanjati širšo javnost o njenih uspehih, problemih in razvojnih načrtih.

● V zveznem zakonu o informiranju je treba nadrobno opredeliti tudi obveščanje v delovnih organizacijah kot podsistem v sklopu informiranja občanov. Republiški konferenci SZDL in republiškemu svetu ZSS zato predlaga obalni odbor za tisk in informiranje v delovnih organizacijah, naj v medsebojni povezavi pritegneta v razpravo o zakonskem osnutku tudi uredništva glasil delovnih organizacij ter odbore za tisk in informiranje pri občinskih svetih Zveze sindikatov.

● Ker mora biti obveščanje zaposlenih stalna skrb vseh delovnih organizacij, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, je treba nadaljevati s prirejanjem posvetovanj, razgovorov in seminarjev o obveščanju samoupravljavcev.

● Odbor za tisk in informiranje v delovnih organizacijah in služba za informiranje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije naj kontinuirano spremljata biltene občinskih svetov ZSS ter naj ob pomoči centra za raziskovanje javnega mnenja pomagata z nasveti in napotili, da se bo njihova kvaliteta venomer izpopolnjevala.

Že samo naštete, povsem določene zahteve kažejo, kako odločno so se lotili svojega dela na obalnem področju. Takšno delavnost odborov za tisk in informiranje pri občinskih svetih ZSS poznamo sedaj le v Mariboru in Celju ter delno v Novem mestu in Velenju, še vedno pa vlada precejšnje mrtvilo na Gorenjskem, v Pomurju, na Goriškem in v Ljubljani. Na Goriškem pripravljajo ustanovitev takega odbora, v Ljubljani nastaja sedaj obširnejši program pomoči sindikatov delovnim organizacijam za uvedbo organiziranega obveščanja svojih delavcev, ustanovitev odbora za tisk in informiranje pa so napovedali tudi v Kranju.

DUŠAN REBOLJ

Na 10 cicero

● CELJE

Po podatkih oddelka za gospodarstvo in družbene službe pri celjski občinski skupščini so bili povprečni osebni dohodki na zaposlenega v prvem polletju za 18,2 odstotka višji, kot v istem času preteklega leta. Povprečni osebni dohodki v prvem polletju so znašali 1205 dinarjev. V gospodarstvu so znašali 1171 dinarjev (lani 998 dinarjev), v negospodstvu pa 1411 dinarjev (lani v istem času 1149 din).

Značilen in razveseljiv je podatek, da so v vseh delovnih organizacijah v celjski občini v letošnjem polletju povprečni osebni dohodki višji kot v istem obdobju lani. Najnižji osebni dohodki pa so še vedno v gradbeništvu, 1034 dinarjev, in v tekstilni industriji, kjer je povpreček še vedno pod 1000 dinarjev.

V mesecu juniju je industrija v celjski občini zabeležila 1177 din povprečnega osebnega dohodka, kmetijstvo 1163 din, gozdarstvo 1321, gradbeništvo 1329, promet 1379, trgovina 1413, gostinstvo 1182, obrt 1155 in komunala 1279.

M. B.

BREST
POHIŠTVO

DELAVCI, DELOVNE SKUPNOSTI IN KULTURA

5. POTREBNI SO DOGOVORI

1.

K uspešnosti in popestritvi vsega, kar delovna skupnost želi doseči na kulturnem področju, lahko bistveno pripomore sodelovanje med večjim številom delovnih organizacij. Gotovo ne bi bilo težko najti podlage za skupen interes in skupne cilje. Dogovori med delovnimi organizacijami bi bili mogoči o vseh zadevah — od kadrovskih, programskih do finančnih — dokončno obliko pa bi medsebojno sporazumevanje dobilo v *samoupravnem dogovoru.* Izkušenj glede samoupravnega dogovora na tem področju ni veliko, toda ni dvoma, da je to nujno in da bi zagotavljalo veliko večji napredek v kulturi, kot pa ga lahko doseže posamezna delovna skupnost. Več delovnih organizacij bo laže rešilo tista vprašanja, ki pri zadovoljevanju kulturnih potreb delovnih ljudi in pri njihovem ustvarjalnem izživljanju poglabljajo vrzeli: združene delovne organizacije bodo npr. lahko ustanovile tiste ustanove (družb. center, klub, knjižnico ipd.), ki jih v bližini ni, bile pa bi nujno potrebne, predvidele večje kulturne akcije itd. Tudi vpliv na kulturno politiko širše družbene skupnosti bi bil z združenimi močmi lahko dosti večji.

2.

Delovne skupnosti naj bi uresničevale svoje programe dejavnosti na kulturnem področju ob najtesnejšem *sodelovanju* s kulturnimi ustanovami, kulturno-prosvetnimi organizacijami in drugimi dejavniki v kulturi. Medsebojno vplivanje je nujno, zakaj delovne organizacije naj bi svojo kulturno politiko oblikovale tudi na podlagi možnosti, ki jih ponujajo kulturne ustanove in druge organizacije, s svojimi zahtevami in razčlenitvami potreb pa bi vplivale na programsko-vsebinsko usmeritev kulturnih ustanov in drugih. V prvi vrsti naj bi to sodelovanje potekalo na vsebinskem področju in šele dogovarjanje glede programske zasnove naj bi pripeljalo do samoupravnega dogovora.

Sodelovanje med gospodarskimi delovnimi organizacijami in kulturnimi ustanovami ter drugimi organizacijami lahko bistveno pomaga premostiti vrzeli pri zadovoljevanju kulturnih potreb zaposlenih, obenem pa najrazličnejše oblike tega sodelovanja lahko spodbujajo ustvarjalna hotenja delavcev. Na vsak način bi morali premagati doslej dokaj pogosto gledanje, da je sodelovanje med kulturno ustanovo in gospodarsko delovno organizacijo zanimivo zgolj zaradi denarja, ki ga ima slednja dovolj, kulturna ustanova pa premalo. Čeprav ne bi izključevali povsem mecenskih odnosov med delovno organizacijo in kulturno ustanovo, pa naj bi vseeno veljalo, da naj bo podlaga za medsebojni dogovor program, ki ga delovna organizacija želi, sprejema in nanj tudi vpliva, kulturna ustanova pa predvideva, ponuja in uresničuje. Takšno medsebojno sporazumevanje bi bila v sedanjih razmerah učinkovita oblika neposrednejšega stika in sodelovanja med delavci v kulturi in delavci v materialni proizvodnji, vendar ne na neki platonični podlagi, marveč na delovni (dogovor o programu), zgrajeni na prepričanju, da je medsebojno vplivanje in sodelovanje nujno potrebno.

Pri začrtavanju kulturne politike bi morala delovna organizacija najti veliko stičnih točk s kulturno-prosvetnimi organizacijami. Pobude in dejavnost zadnjih naj bi odsevale v delovanju delovnih organizacij, hotenja v delovnih kolektivih pa naj bi našla svoje mesto v delovanju kulturno-prosvetnih organizacij. Delovne organizacije naj bi se s kulturno-prosvetnimi pogovarjale o svoji kulturni politiki, o programiranju dejavnosti, organizacijskih prijemih, o kadrih — nosilcih kulturne akcije v podjetjih, o finančnih rešitvah itd.

Z ustanavljanjem kulturnih skupnosti se bodo odprle možnosti za tesnejše prepletanje teženj neposrednih proizvajalcev in delovnih skupnosti z delovanjem in napori delavcev na področju kulture, obenem pa bodo kulturne skupnosti lahko primerna tribuna za neposreden in demokratičen dialog med različnimi nosilci združenega dela; dana bo možnost za vsestransko medsebojno dogovarjanje.

3.

Vsi kolektivni napori na kulturnem področju naj bi imeli skupen imenovalec, ki bi ga lahko označili takole: doseči je treba, da bodo delovni ljudje začutili potrebo po kulturni dejavnosti, po kulturnih vrednotah in postali kulturno osveščeni, to se pravi, da bodo sami skrbeli za svojo kulturno rast, da bodo znali kritično presojati vsebino kulturno-umetniških storitev in vplivali na kulturno politiko svoje okolice in širše družbene skupnosti.

Le prepogosto je mogoče še ugotoviti, da so delavci odtujeni od začrtovanja kulturne usmeritve tako v delovnih organizacijah kot v družbeno-političnih skupnostih. Ena izmed sestavin odtujenosti je proizvajalčeva brezbrižnost do kulture, ki jo pogojuje nizka kulturna (izobrazbena) raven in njegov družbeno-ekonomski položaj, druge sestavine pa gredo na račun mehanizmov, ki v kulturi delujejo mnogokrat mimo delovnega človeka — samoupravljavca in nosilca kulturnih potreb. Sem sodijo tudi premalo proučena pota, kako bi lahko delavci učinkoviteje vplivali na usmeritev in delo družbenopolitičnih skupnosti, kulturnih ustanov in drugih kulturnih organizacij. Zdi se, da bi tudi na tem področju delovne skupnosti lahko odigravale pomembno vlogo povezovalca hotenj in želja zaposlenih in da bi lahko dovolj učinkovito vplivale na usmeritev in zasnovo kulturne politike v družbenopolitični skupnosti in prek nje ali pa tudi neposredno na delovanje kulturnih ustanov in drugih kulturnih dejavnikov.

Razumljivo je, da brez jasno začrtane usmeritve v kulturi delovne organizacije tega ne bodo dosegle, prav tako tega ne bodo mogle doseči, če se bodo tako malo povezovale z družbenopolitičnimi skupnostmi (z njenimi organizmi), kot so se doslej (od anketiranih delovnih organizacij, takih stikov ni imelo 85 % delovnih organizacij, preostale pa zgolj finančne narave!). Resnici na ljubo je treba ugotoviti, da so sedanje možne poti vplivanja le prevečkrat ostale povsem neizrabljene (zbori volivcev, zbori delovnih ljudi, predstavništvo v samoupravnih organih ustanov, sodelovanje v organih občinskih skupščin itd.).

4.

Ob razčlenjevanju podatkov o sredstvih delovnih organizacij za kulturo smo ugotavljali, da mnoge med njimi nikakor ne dajejo za kulturo toliko, kot bi verjetno lahko glede na število zaposlenih in svojo gospodarsko moč. Tako je precej večjih delovnih organizacij, ki namerjajo za kulturno življenje svojih delavcev dokaj malo. Delovni kolektivi naj bi določali višino denarja za kulturne potrebe na podlagi vrednotenja svojega (enoletnega) programa dejavnosti na kulturnem področju. Delež za kulturo pa naj bi rastel skladno z rastjo dohodka posamezne delovne organizacije. V teh okvirih bi morali tudi predvideti, koliko bo delovna organizacija dala npr. kulturni skupnosti ali kulturnim ustanovam neposredno in kaj bo za to terjala, seveda pa so možni tudi povsem mecenski odnosi.

Doslej so v mnogih delovnih organizacijah dajali neko približno vsoto denarja za kulturne potrebe sindikalnim organizacijam in tako posredno plačevali izdatke za posamezne kulturne akcije in druge potrebe. S tako prakso ne bi kazalo več nadaljevati, saj celotnejša politika delovnih organizacij terja tudi ustrezno odmerjena finančna sredstva, ki bi jih bilo verjetno najbolje izločati v sklade za kulturo v delovnih organizacijah (v tak sklad bi se stekala sredstva iz sklada skupne porabe, iz sindikalne članarine in iz drugih virov).

S tem, da se bodo delovne organizacije prek samoupravnih dogovorov tesneje povezovale med seboj in s kulturnimi ter drugimi ustanovami, bodo zagotovo želele del sredstev za skupne namene združevati. Z združenimi sredstvi bi bilo nedvomno lažje uresničiti obsežnejše načrte, večje akcije ipd., in sicer ne le v okvirih dveh ali več delovnih organizacij, marveč tudi za širše potrebe (solidarnost!).

GREGOR KOCIJAN

Letos mineva sto let, odkar je na vrh Triglava prvič stopila ženska noga — Rozalija Škantar iz Bohinja. Vzpon na najvišji vrh Jugoslavije dandanes še malo ni tako težak kot nekdaj, saj nanj vodi več odlično zavarovanih poti. Navkljub temu se »navadni«, gora nevajeni občani, težko odločajo za pot na Triglav, čeprav v njih tli želja, da bi stopili na njegov vrh. Še posebej to velja za pripadnice nežnega spola. No, vsaj nekaterim izmed njih pomaga uresničiti skrito željo uredništvo tednika TT, ki pod vodstvom izkušenih gorskih vodnikov in alpinistov vsako leto prvo nedeljo v septembru popelje na Triglav po 100 žensk. »Letošnjega pohoda se je udeležilo 107 žensk v starosti od 15 do 69 let in v skupni teži 6933 kg (brez nahrbtnikov), vendar Triglav še stoji,« je strnil svoje vtise naš novinar Milan Govekar, ki je na povabilo organizatorja spremljal žensko stotnijo na njeni poti od Rudnega polja do vrha Triglava in nazaj. Na sliki: v navezah po deset so ženske brez težav premagale tudi najhujši del poti — greben med malim in velikim Triglavom. Foto: Joco Žnidaršič

LETNE ŠPORTNE IGRE SLOVENSKIH ŽELEZARJEV

Šport združuje našo družino...

Ravne na Koroškem, prijetno mestece v spodnjem delu Mežiške doline, so bile v soboto gostitelj športnikov velike slovenske železarske družine, ki so se tod bojevali za priznanja na športnih igriščih. Športni boji in merjenje sil več kot 160 delavcev-športnikov z Jesenic, iz Štor in Raven pa niso bili le sami sebi namen. V sebi so nosili veliko večji, globlji in pomembnejši pečat, ki ga je v zaključnem govoru lepo označil generalni direktor združenega podjetja Slovenske železarne Gregor Klančnik: »Gojitev telesne kulture je važna sestavina aktivnosti naših delovnih skupnosti, tekmovanja pa so pri tem le sredstvo za njeno širjenje. V tem je pomen slovenskih železarskih iger. V medsebojnih bojih nikoli ne smete pozabiti, da nas vežejo isti problemi in ista usoda, zato morajo skupne prireditve pomeniti le primerjavo sposobnosti, širjenje medsebojnega poznanstva in prijateljstva celotne družine slovenskega železarstva...«

Prireditelj — sindikalna organizacija ravenske železarne, je srečanje športnikov železarjev zelo dobro pripravila. Kogarkoli smo povprašali za mnenje o organizaciji, bodisi Jeseničana, Štorjana ali Ravenčana, vsak je pritrdil, da so se prireditelji zelo izkazali in da so bile ravenske letne športne igre slovenskih železarjev najbolje organizirane doslej. Res, treba je priznati Ravenčanom, ki so igre pripravili v okviru praznovanj 350-letnice železarstva v Mežiški dolini, da so to storili zares mojstrsko in na visoki ravni.

inles
OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT
ribnica

Tekmovanja v vseh šestih panogah — atletiki, streljanju, kegljanju, odbojki, rokometu in nogometu so bila zelo zanimiva. Tekmovalci so se borili po svojih najboljših močeh za čim lepši uspeh. Nihče ni izostal pri tem. Atletska tekmovanja so med gledalci, ki jih je bilo kar precej, vzbudila največ zanimanja. Atleti so se pomerili v teku na 100 metrov, metu krogle, teku na 1000 metrov, skoku v višino in daljino ter balkanski štafeti.

Ravenčani so bili v atletiki najuspešnejši, saj so drugouvrščeno ekipo iz Štor v ekipnem plasmaju prehiteli kar za 10 točk. Zelo zanimivi so bili boji v teku na 100 metrov, kjer so kar trije tekmovalci dosegli enak čas 11,9 sek. Prav tako so bila zanimiva tekmovanja v skoku v višino, metu krogle in teku na 1000 metrov. V skoku v daljino sta dva tekmovalca skočila 597 cm daleč, v balkanski štafeti pa so za las zmagali tekmovalci iz Štor.

Tekmovanja strelcev so bila zanimiva vse do zadnjega. Pri moških so ekipno bili boljši strelci iz Štor, pri ženskah pa strelke z Jesenic, ki so Ravenčanke prehitele le za tri kroge. V kegljanju Ravenčanke po predvidevanjih niso imele tekmic, prav tako ne odbojkarice z Jesenic. Ravenčani so bili tudi najboljši rokometaši in nogometaši.

Popoldne, takoj po zaključku tekmovanj v nogometu in atletiki, je bil na stadionu pri domu telesne kulture svečan zaključek letnih športnih iger slovenskih železarjev. Najuspešnejšim tekmovalcem in ekipam so podelili pokale, plakete ter kolajne, vsi nastopajoči pa so z obveznim defilejem prireditvi dali še svečanejše obeležje. Zvečer so v kavarni doma železarjev pripravili žrebanje nagrad za tekmovalce vseh ekip, zatem pa je bil še družabni večer.

Kaj lahko zapišemo ob zaključku? Igre so uspele, s tem se strinjajo vsi. Tako v tekmovalnem kot organizacijskem pogledu. Železarji so spoznali, da je šport v modernem življenjskem ritmu naravna potreba in ne le zabava ali razvedrilo. »Šport krepi zdravje in bistri duha, šport kali in preizkuša moči ter vzdržljivost človeka...« Tako so v enem izmed biltenov srečanja zapisali organizatorji na Ravnah. Nedvomno je v tem velika resnica, ki pa ji slovenski železarji dodajajo še svojo misel: šport naj združuje člane naše velike družine, naj omogoči, da se bomo čimbolje spoznali, da bomo tako laže reševali skupne probleme.

REZULTATI:

Atletika — tek 100 m: 1. Rožič F. (Ravne) 11,6, 2. Robič (Štore) 11,9, 3. Jelovčan (Jesenice) 11,9, 4. Rožič I. (Ravne) 11,9, 5. Pristov (Jesenice) 12,1, 6. Motzele (Štore) 12,9.

Met krogle — 1. Kristan (Ravne) 12,46 m, 2. Sudžukovič (Jesenice) 11,58, 3. Gnamuš (Ravne) 11,25, 4. Potočnik (Štore) 11,01, 5. Škorjanc (Štore) 10,97, 6. Pristov (Jesenice) 10,68.

Tek na 1000 m — 1. Kelenc (Štore) 2:37,2, 2. Bavče (Ravne) 2:40,7, 3. Dakskobler (Jesenice) 2:42,1, 4. Oblak (Ravne) 2:47,6, 5. Kranjc (Štore) 2:53,9, 6. Lah (Jesenice) 3:05,4.

Skok v višino — 1. Majer (Štore) 165, 2. Horjak (Ravne) 165, 3. Dokl (Ravne) 160, 4. Jelovčan (Jesenice) 155, 5. Eržen (Jesenice) 155, 6. Šprajcer (Štore) 150 cm.

Skok v daljino — 1. Burjak (Ravne) 597, 2. Čufar (Jesenice) 597, 3. Cebašek (Jesenice) 574, 4. Majer (Štore) 570, 5. Lešnik (Štore) 544, 6. Horjak (Ravne) 510 cm.

Balkanska štafeta (800 × 400 × 200 × 100 m) — 1. Železarna Štore (Kelenc, Patrušič, Čandre, Robič) 3:36,3, 2. Železarna Ravne (Bauče, Oblak, Rožič F., Rožič I.) 3:36,4, 3. Železarna Jesenice (Dakskobler, Čufar, Klinar, Jelovčan) 3:43,0.

Atletika — ekipno: 1. Železarna Ravne 47, 2. Železarna Štore 37, 3. Železarna Jesenice 33 točk.

Streljanje — moški posamezno: 1. Otrin (Jesenice) 249, 2. Dečman (Štore) 246, 3. Jezeršek (Jesenice) 240, 4. Korinšek (Ravne) 232, 5. Podbevšek (Ravne) 225 krogov.

Streljanje — ženske posamezno: 1. Kralj (Jesenice) 262, 2. Verber (Štore) 244, 3. Hrovatič (Ravne) 227, 4. Vehovar (Ravne) 226, 5. Frelih (Jesenice) 194, 6. Kavka (Štore) 188 krogov.

Streljanje — ekipno moški: 1. Železarna Štore 894, 2. Železarna Ravne 881, 3. Železarna Jesenice 862 krogov.

Streljanje — ekipno ženske: 1. Železarna Jesenice 456, 2. Železarna Ravne 453, 3. Železarna Štore 432 krogov.

Kegljanje borbeno (ženske): 1. Železarna Štore 641, 2. Železarna Ravne 634, 3. Železarna Jesenice 480 kegljev.

Odbojka — ženske: Železarna Jesenice : Železarna Ravne 2:0 (15:8, 15:12), Železarna Jesenice : Železarna Štore 2:1 (4:15, 15:0, 15:3), Železarna Štore : Železarna Ravne 2:1 (15:6, 12:15, 15:12). Vrstni red: 1. Železarna Jesenice 4, 2. Železarna Štore 2, 3. Železarna Ravne brez točk.

Rokomet — moški: Železarna Štore : Železarna Jesenice 9:16 (4:6), Železarna Ravne : Železarna Štore 22:7 (10:3), Železarna Ravne : Železarna Jesenice 15:9 (8:7). Vrstni red: 1. Železarna Ravne 4, 2. Železarna Jesenice 2, 3. Železarna Štore brez točk.

Nogomet — člani nad 30 let: Železarna Štore : Železarna Jesenice 4:0 (1:0), Železarna Ravne : Železarna Štore 4:0 (1:0), Železarna Ravne : Železarna Jesenice 3:0 (1:0). Vrstni red: 1. Železarna Ravne 4, 2. Železarna Štore 2, 3. Železarna Jesenice brez točk.

Odbojka — veterani izven konkurence: Železarna Jesenice : Železarna Ravne 3:1. Opomba: skupnega plasmaja niso ocenjevali.

V. R.

Nov pokrit bazen

Ker je bil hotel Žusterna doslej izkoriščen približno le 40-odstotno, se je kolektiv Slavnika odločil za gradnjo pokritega bazena v tem svojem hotelu v Žusterni. Bazen, ki je veljal blizu 12 milijonov novih dinarjev, je bil pred dnevi končno izročen svojemu namenu. V bazenu je ogrevana morska voda, vsi prostori pa so opremljeni s klimatskimi napravami. Poleg bazena so danes na voljo gostom v hotelu Žusterna še štiristezno avtomatsko kegljišče, savna in bife.

V Žusterni z gotovostjo računajo, da bodo omenjeni rekreacijski objekti veliko pripomogli k večji izkoriščenosti hotelskih zmogljivosti, posebno izven glavne sezone. Glavni namen novih športnih objektov bo torej podaljšanje sezone.

Kljub temu, da pomeni prelep bazen v Žusterni dragoceno pridobitev za sam hotel, kot tudi športno življenje na Koprskem, vsi niso z njim zadovoljni. Projektantu predvsem očitajo, da je bazen preozek (25 × 12 m) in da zato v njem ne bo moč organizirati plavalnih tekem. Zares škoda, da z ničemer nismo zadovoljni. Sicer pa: nov objekt je v prvi prsti namenjen razvedrilu in rekreaciji in šele potlej tistim, ki želijo postavljati rekorde. To pa bi veljalo ob iskanju napak tudi upoštevati.

Kopanje v novem bazenu velja 10 dinarjev, za vstop v savno pa je treba odšteti pet dinarjev več. Na Koprskem si obetajo, da bodo lahko bazen koristila pod ugodnimi pogoji tudi sindikalna športna društva in seveda šolarji.

● SLOVENJ GRADEC

V soboto, 12. septembra, bodo v Slovenjem Gradcu športne igre delavcev kovaške industrije iz severne Slovenije. Na srečanju bodo sodelovali delavci-športniki iz tovarne poljedelskega orodja in livarne z Mute ob Dravi, iz tovarne kos in srpov z Lovrenca na Pohorju, orodjarne iz Zreč, Jekla iz Ruš in domačini, delavci FECRO, ki so tudi letošnji prireditelji srečanja. Delavci iz petih tovarn bodo merili moči v rokometu, malem nogometu, odbojki, streljanju, kegljanju in šahu. Najboljši v posameznih panogah in ekipnem plasmaju bodo dobili pokale in druga priznanja.

II. MEDREPUBLIŠKE ŠPORTNE IGRE GRADBINCEV

Pokal že drugič v rokah slovenskih gradbincev

Na lanskoletnem, to je prvem medrepubliškem srečanju gradbincev-športnikov, se je zbralo v mariborskem Ljudskem vrtu 112 tekmovalcev. Tekmovali so v odbojki, kegljanju, streljanju, malem nogometu, namiznem tenisu in šahu. Srečanja so bila na moč kvalitetna, saj so zastopale Slovenijo le najuspešnejše ekipe z XIX. letnih športnih iger gradbincev Slovenije, pa tudi sosedi so se potrudili in poslali v Ljudski vrt le prekaljene športnike.

Najvišjo lovoriko so lani osvojili v skupnem plasmaju predstavniki Slovenije, ki so zmagali v štirih disciplinah: kegljanju, odbojki, streljanju in šahu. Tako je drugo mesto z dvema zmagama, v malem nogometu in namiznem tenisu, lani pripadlo gostom.

Prvo medrepubliško srečanje gradbincev-športnikov je rodilo pobudo, da bi postalo srečanje tradicionalno, da bi gradbinci nadaljevali z medrepubliškimi tekmami. In danes z veseljem ugotavljamo, da so se športniki gradbenih podjetij držali dogovora.

Na drugih medrepubliških igrah, ki so bile to pot v Zagrebu, so sodelovali predstavniki treh republik: Srbije, Hrvatske in Slovenije. Če je na prvih igrah v Mariboru nastopilo nekaj več kot sto športnikov, je na tekmah v Zagrebu aktivno sodelovalo že 200 tekmovalcev.

Zanimivo je, da so tudi to pot, navkljub zelo hudi konkurenci, znova odnesli najbolj dragoceno lovoriko slovenski gradbinci, ki so tako že drugič osvojili prehodni pokal. Po vsej verjetnosti pa to ni slučaj, saj vemo, da naši gradbinci prav letos praznujejo svoj velik jubilej — dvajset let aktivnosti in udejstvovanja v delavskem športu. Ob tej priložnosti slovenskim gradbincem znova želimo, da bi njihovemu XX. jubilejnemu srečanju sledila še nova in nova podobna srečanja, ki bodo še dalje bogatila športno dejavnost gradbenih delavcev in plemenitila njihove medsebojne odnose.

In sedaj rezultati z II. medrepubliških športnih iger:

KONČNI VRSTNI RED: 1. Slovenija — 34 točk, 2. Hrvatska — 20 točk in 3. Srbija — 1 točko.

VRSTNI RED V POSAMEZNIH PANOGAH:

Mali nogomet: 1. Srbija, 2. Slovenija, 3. Hrvatska. Namizni tenis: 1. Hrvatska, 2. Slovenija, 3. Srbija. Odbojka: 1. Slovenija, 2. Srbija, 3. Hrvatska. Kegljanje: 1. Hrvatska, 2. Slovenija, 3. Srbija. Šah: 1. Slovenija, 2. Srbija, 3. Hrvatska. Streljanje: 1. Slovenija, 2. Hrvatska, 3. Srbija.

Ženske — namizni tenis: 1. Slovenija, 2. Srbija, 3. Hrvatska. Streljanje: 1. Slovenija, 2. Hrvatska, 3. Srbija.

U.

● RAVNE

PRIHODNJE LETO V ŠTORAH

Prihodnje leto bodo letne športne igre slovenskih železarjev v Štorah. Vsako leto je prireditelj srečanja športnikov slovenskih železarn eno izmed železarskih središč: lani so bila tekmovanja na Jesenicah, letos na Ravnah, naslednje leto pa je vrsta na Štorah. Predstavnik štorske železarne je na svečanem zaključku iger na Ravnah povedal, da se bodo Štorjani dobro pripravili na organizacijo prihodnjega srečanja ter obenem povabil vse tekmovalce tudi na tekme v Štore.

V. R.

● DRAVOGRAD

ZA NOGOMETNI POKAL

Na turnirju v malem nogometu za pokal občine Dravograd je sodelovalo deset ekip iz dravograjske in radeljske občine. Zmagala je ekipa z Otiškega vrha, ki je premagala v odločilni tekmi ekipo JLA s 3:2. Na tretje mesto se je uvrstila ekipa iz Libelič, Vuzeničani so bili četrti itd.

V. R.

● NOVO MESTO

AVTOMOBILSKA GORSKA DIRKA

Po izredno dobro pripravljeni lanskoletni prvi avtomobilski dirki za »Nagrado Gorjancev 69« je bila letos zaupana športnim delavcem Dolenjske še veliko odgovornejša naloga. Organizirali bodo avtomobilsko gorsko dirko za prvenstvo Jugoslavije, ki bo v nedeljo, 27. septembra, s pričetkom ob 13. uri. Športni dogodek bo predstavljal letošnjo edino tovrstno prireditev v Sloveniji na tako visoki ravni.

Organizator, AMD Novo mesto, je ob tej priložnosti že sklical prvo tiskovno konferenco, ki je bila minuli četrtek na Otočcu. Novinarji so zvedeli za številne zanimive podrobnosti in vse o pripravah na avtomobilsko gorsko dirko.

SREČANJE ŠPORTNIKOV PTT KOLEKTIVOV IZ KRANJA, NOVE GORICE IN KOPRA

Lovorika Novogoričanom

V počastitev 25-letnice osvoboditve in 10-letnice poslovanja PTT podjetja Nova Gorica in PTT podjetja Koper je bil minulo nedeljo na Socerbu pri Črnem kalu zbor PTT delavcev Primorske. Slavnostni govor je imel dr. Joža Vilfan, v imenu PTT podjetij pa je spregovoril Roman Florjančič, direktor PTT podjetja Koper.

Velika slovesnost, drugi zbor primorskih poštarjev, se je pravzaprav pričela že dan poprej, ko so se v Kopru srečali športniki PTT kolektivov iz Kranja, Nove Gorice in Kopra. Svečana otvoritev športnega dne je bila ob 10. uri v sejni dvorani PTT podjetja Koper, kjer so gostitelji pozdravili vse navzoče in jim zaželeli čim več uspeha na športnem polju. Ob tej priložnosti so si predstavniki vseh treh kolektivov izmenjali tudi lepa spominska darila.

Predstavniki PTT podjetij so tekmovali v šestih športnih panogah: kegljanju, malem nogometu, odbojki, balinanju, streljanju in šahu. Kegljači so podirali keglje na kegljišču v Ankaranu, nogometaši so se borili za točke na koprskem mestnem stadionu, prav tako odbojkarji, medtem ko so strelci tekmovali v »Strelskem domu«, ekipe v balinanju pa »Pri Slavčku«. Šahisti so se pomerili v dvorani PTT podjetja Koper.

Prijetno, vendar razburljivo športno srečanje predstavnikov PTT podjetij iz Kranja, Nove Gorice in Kopra je bilo v večernih urah zaključeno. Kot je običaj, je tudi to pot sledila celodnevnim trdim bojem na športnem igrišču slavnostna večerja, kjer so tekmovalci v nevezanem razgovoru kovali načrte za ponovno srečanje v prihodnjem letu.

In kam so romala odličja?

Prvo mesto v skupnem plasmaju so premočno osvojili predstavniki PTT podjetja iz Nove Gorice. Od šestih možnih so pobrali kar štiri prva mesta in nabrali 22 točk.

Drugo mesto so si podelili predstavniki Kranja in Kopra, ki so nabrali po 16 točk.

V posameznih panogah pa so bili najboljši: v streljanju, odbojki, balinanju in malem nogometu Novogoričani, v kegljanju Koprčani in v šahu Kranjčani.

—a.

Na svečani otvoritvi športnega srečanja ekip PTT podjetij iz Nove Gorice, Kranja in Kopra so si prisotni izmenjali spominska darila

KAŽE, DA SE BO KOLEKTIV KOPRSKE LUKE IZKOPAL IZ TEŽAV

Končno potrebna pomoč v sili

Luka Koper je vse doslej rasla povsem samostojno, brez pomoči drugih, kar je edinstven primer v izgradnji luk v naši državi

Peti privez, nova pomembna pridobitev Luke Koper

Z dograditvijo prve etape železniške proge Koper—Prešnica, se je začelo ob koncu leta 1967 tretje, izredno pomembno obdobje v razvoju Luke Koper.

Odprle so se nove možnosti za povečanje prometa. Če je leta znašal v koprski luki leta 1959 komaj 61.000 ton, je narasel v letu 1968 že na 1,104.000 ton.

Plan za letošnje leto predvideva promet generalnega blaga v višini 1,200.000 ton. Če pa upoštevamo tudi nafto, bo narasel promet v letu 1970 v Luki Koper že na 2,000.000 ton.

Podatki so torej nedvomno na moč zgovorni.

ZAOSTAJANJE INFRASTRUKTUR

Že leta 1963 je bila proglašena luka Koper za prosto carinsko cono. S tem so bile dane poleg carinskih olajšav domačemu in tujemu prometu tudi široke možnosti za tesnejše sodelovanje domačih in tujih firm. Inozemska podjetja so že pokazala interes za takšno sodelovanje, ki je za luko Koper zelo dobrodošlo. Zagotavlja namreč stalnejše prometne tokove, domače delovne organizacije pa se vključujejo v mednarodno menjavo in s tem povečujejo potenciale luke v splošno korist domačega gospodarstva.

Proces dela v luki je sodoben, vendar je za razvoj kapacitet značilno, da so bile sicer grajene v okviru splošnega koncepta in programa razvoja luke, vendar ne kompleksno. To se sedaj odraža predvsem v zaostajanju infrastruktur za razvojem ostalih luških kapacitet. To je razvidno med drugim tudi iz izredno visoke izkoriščenosti obale, ki je glede na dolžinski meter več kot enkrat večja v primerjavi z evropskim optimumom.

Razumljivo je, da je k tolikšni izkoriščenosti pripomogla tudi uporaba sodobne mehanizacije ter delo v dveh ali celo treh izmenah.

RAZVOJ BREZ TUJE POMOČI

Za razliko od drugih novih jugoslovanskih luk, ki smo jih gradili z zveznimi sredstvi, brez obveznosti vračanja oziroma z dolgoročnimi krediti iz splošnega investicijskega sklada, se je Luka Koper vseskozi razvijala na komercialni osnovi, z lastnimi sredstvi in bančnimi krediti ter z udeležbo in sofinanciranjem koristnikov luke.

Vrednost vseh sredstev, ki so bila do konca leta 1968 vložena v koprsko luko, znaša blizu 220 milijonov dinarjev. Približno 70 milijonov dinarjev znašajo naložbe v infrastrukture (plovni kanali, teritorij, operativne obale, manipulativne površine, komunikacije, komunalni objekti), 150 milijonov pa v superstrukturo (skladišča, cisterne, oprema itd.) in ostala osnovna sredstva.

Od tega zneska znašajo naložbe zunanjih investitorjev oz. koristnikov luke le 80 milijonov dinarjev.

VISOKE OBVEZNOSTI IN PENALI

Na račun tako rekoč edinstvenega, z drugimi besedami povedano: neurejenega sistema financiranja Luke Koper, je kolektiv v želji, da bi pospešil promet že pridobljenih tokov blaga in ekonomsko upravičil gradnjo proge, najel kratkoročne in srednjeročne kredite tudi za gradnjo infrastrukture.

Pri gradnji posameznih objektov in opreme kreditirajo koprsko luko dobavitelji in izvajalci del s plačilnimi roki do 5 let in osem in tudi večodstotno obrestno mero. Pod enakimi pogoji je bil prisiljen kolektiv najemati kredite tudi v minulem letu. Zato so bile obveznosti na osnovi kreditov in drugih pogodb v letu 1969 kar za 9 milijonov dinarjev večje od planiranih sredstev za plačilo anuitet.

Poleg tega so stroški poslovanja hitro rastli tudi na račun penalov za ladijske in vagonske stojnine. V sezoni pa je bila Luka Koper celo prisiljena preusmeriti promet v druge luke, kar vsekakor ni najbolj ugodno vplivalo na njen nadaljnji razvoj.

POTREBNA JE DRUGA POT

Iz navedenih razlogov se ekonomski položaj Luke Koper tudi v minulem letu ni izboljšal. Kolektivu je sicer uspelo močno povečati celotni dohodek, vendar so se v istem času povečale samo obresti od kreditov ter penali za ladijske in vagonske stojnine za 4,8 milijona dinarjev oziroma za 5-krat.

Izguba je bila torej skoraj tolikšna, kolikor je znašal učinek zelo povečanega prometa in boljšega koriščenja kapacitet. Strokovnjaki v luki ob tem trdijo, da bo zašel kolektiv v prihodnjih letih še v večje težave, če ne bo moč normalizirati pogojev poslovanja.

Nadaljnje naložbe v predvideni razvoj Luke Koper so namreč tolikšne, da je iluzorna vsaka misel na to, da bi kolektiv koprske luke še vnaprej nosil vsa bremena na svojih ramenih.

NALOŽBE — POGOJ ZA NADALJNJI OBSTOJ

Za boljše razumevanje ekonomskega položaja Luke Koper naj le na kratko naštejemo tri osnovne skupine prepotrebnih naložb v prihodnjem obdobju:

● Investicije v infrastrukturo, ki zajemajo poglobitev morskega dna do — 18 metrov, gradnjo operativnih obal, utrjevanje nabrežij, pridobivanje in ureditev terotorija ter gradnjo osnovnih komunikacij in komunalnih naprav. Specifičnost teh investicij zahteva posebne pogoje financiranja. Luka ne more financirati izgradnje infrastrukture s krediti, najetimi v konkurenci z ostalim gospodarstvom. Vlaganja v infrastrukturo bodo po programu razvoja luke v obdobju 1969 do 1975 znašala 130 milijonov dinarjev, od tega kar 44 milijonov v minulem in letošnjem letu. Pri takšnih vlaganjih seveda ni pričakovati soudeležbe komitentov.

● Drugo grupo predstavljajo investicije v osnovna sredstva luškega podjetja kot organizacije, ki se ukvarja s pretovorom in skladiščenjem blaga. Predvidoma bodo te investicije znašale 145 milijonov dinarjev, od tega 65 milijonov do leta 1970. Pri vlaganjih v te objekte si bo luka prizadevala zagotoviti udeležbo poslovnih partnerjev in računa, da bo ta znašala blizu 70 milijonov dinarjev. Ostala sredstva bo morala pridobiti luka s pomočjo kreditov.

● Investicije v objekte, namenjene dopolnilnim storitvam, blagu ter industrijski predelavi. Te investicije bodo praviloma financirale ustrezne gospodarske organizacije same ali pa v sodelovanju z luko. Te dejavnosti bodo predstavljale temelj bodočega razvoja Luke Koper. Investicije v infrastrukturo in pretovorno skladiščno dejavnost pa so prvi pogoj za razvoj dopolnilnih ter industrijsko-predelovalnih dejavnosti.

IZHOD: POMOČ DRUŽBE

Zaradi vrste nerešenih sistemskih vprašanj, ki zadevajo poslovanje in pogoje razvoja luk, kar je privedlo jugoslovanske luke nasploh v težak ekonomski položaj, Luka Koper ne bo mogla uspešno zastaviti in izvajati svojega programa, če bodo ostala omenjena vprašanja še nadalje odprta.

Poglejmo, kaj je bilo doslej v tej smeri že storjenega:

● Skupščina občine Koper je v mejah svojih pristojnosti sprejela vrsto smernic in ukrepov, ki naj pripomorejo k hitrejšemu in uspešnejšemu razvoju celotnega luško-industrijskega kompleksa. Tako je med drugim prevzela skrb za skladen razvoj komunalno infrastrukturnih objektov (voda, kanalizacija, ceste) izven meje luško-industrijskega kompleksa, določila pogoje prenosa in obdavčitve zemljišča na luško-industrijskem kompleksu, ki zelo stimulirajo naselitev industrije, nadalje se je izrekla za enotno upravljanje luško-industrijskega kompleksa, sprejela je določene obveznosti za pospešitev in pocenitev gradnje stanovanj za luške delavce itd., itd.

● S strani republiških predstavniških organov pričakuje kolektiv Luke Koper, da proučijo program razvoja luško-industrijskega kompleksa s stališča interesov regionalnega in nacionalnega gospodarstva ter rešijo glavni problem, ki sedaj najbolj zavira in otežuje poslovanje, to je financiranje infrastrukture.

Ob tem naj poudarimo, da je odbor za finance gospodarskega zbora Skupščine socialistične republike Slovenije že obravnaval informacijo o položaju in razvoju luško-industrijskega kompleksa v Koprù ter predlog Republiškega sekretariata za gospodarstvo za družbene ukrepe v zvezi z Luko Koper, kakor tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Odbor je soglašal s tem, da je vprašanje financiranja infrastrukturnih objektov Luke Koper, kakor tudi infrastrukture na ostalih območjih republike, tako pomembno vprašanje, da ga je potrebno rešiti v čim krajšem času. Odbor se je nadalje povsem strinjal s tem, da je Luki Koper sami nemogoče še vnaprej izgrajevati svojo infrastrukturo le z lastnimi sredstvi, kar je edini primer v izgradnji luk v naši državi.

V zvezi s tem je odbor za finance tudi predlagal Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da konkretizira vse že doslej nakazane sugestije in tako reši problem prepotrebne nadaljnje izgradnje infrastrukturnih objektov v Luki Koper.

»NOČEMO BITI LE PRETOVORNA ORGANIZACIJA!«

»Delovni kolektiv Luke Koper pričakuje, da bo ustrezen zakon v najkrajšem času sprejet in s tem naš nadaljnji razvoj zagotovljen...« nam je dejal EGON PRINČIČ, generalni direktor koprske luke. »Izgradnja luške superstrukture bo seveda tudi vnaprej v celoti slonela na naših ramenih. Prizadevali si bomo, da bomo imeli čim prej na voljo vso potrebno horizontalno in vertikalno mehanizacijo in vse potrebne možnosti za strojno obdelavo blaga. Stremimo namreč za tem, da naša luka ne bi bila le pretovorna organizacija, ampak da bi lahko nudila tudi vse potrebne usluge, ki so danes značilne za sodobno luko. Gre predvsem za moderno skladiščenje, za vse vrste predelave blaga, embaliranje itd....«

—a.

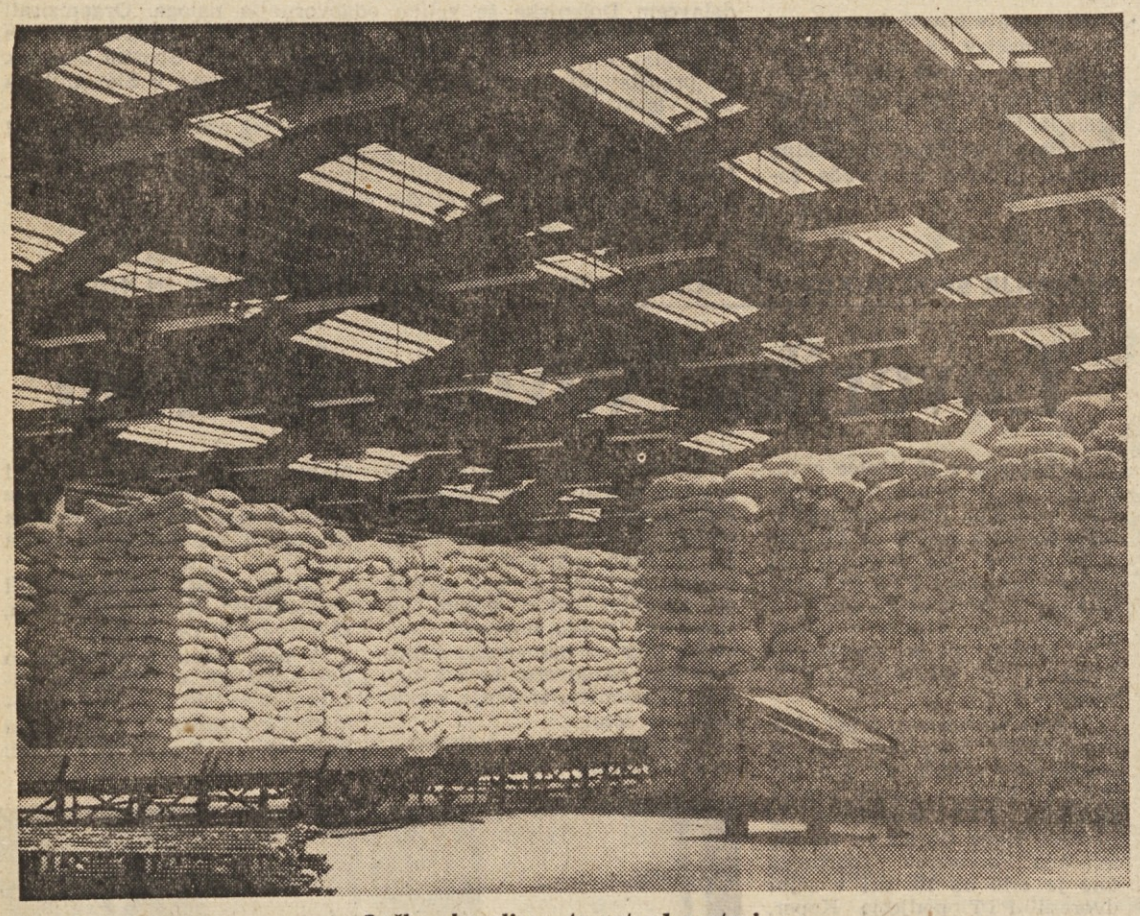

Luške »kapelice«, to pot od znotraj

Čim več privezanih in čim manj zasidranih ladij sredi zaliva — nenehna želja delavcev koprske luke

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in kliši ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana